



náš vidiek

2/2009

ROČNÍK VI

ŠTVRTROČNÍK

ČASOPIS VIDIECKEHO PARLAMENTU NA SLOVENSKU

- Projekt Infodní VIPA
- Spoločne za Program obnovy dediny
- CHKO Štiavnické vrchy
- Zhromaždenie PREPARE
- Detvianska umelecká kolónia
- VSP Horehron
- Rekonštrukcia vodného mlyna vo Veľkých Teriakovciach
- Čistenie Kvačianskej doliny
- Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013
- Aktuálne trendy v slovensko turizme
- Zo skúseností podnikateľky v cestovnom ruchu
- Mikroregión Muránska planina
- Vyhlásenie účastníkov 1. informačného dňa VIPA
- Záznam z rokovania na MH SR
- Vidiecka turistika na Slovensku

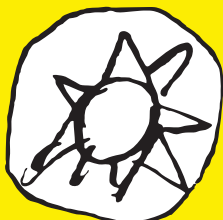
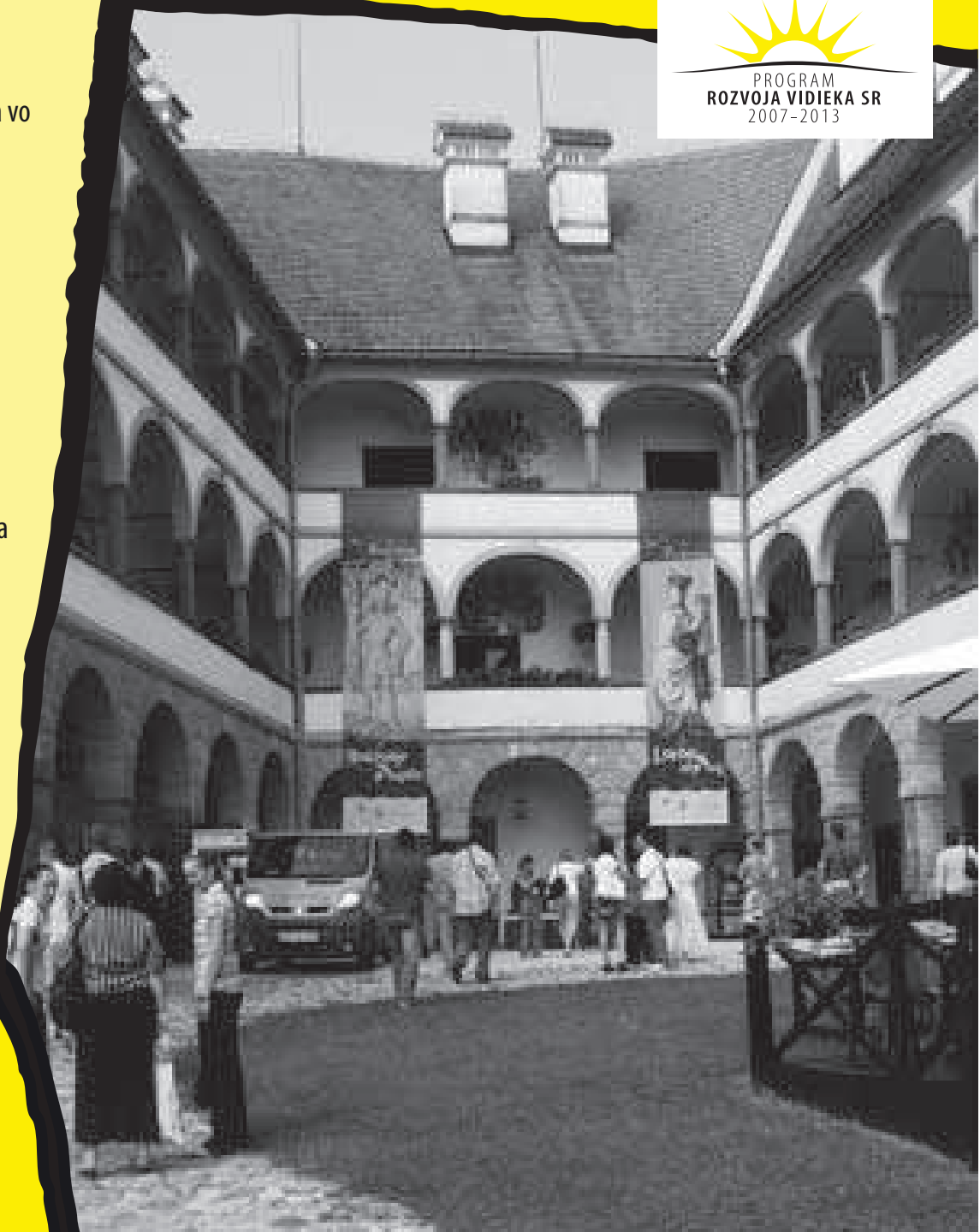
Téma čísla:

1. informačný deň VIPA

konaný 22. 5. 2009 v Tisovci v rámci projektu
podporeného z PRV SR 2007-2013



PROGRAM
ROZVOJA VIDIEKA SR
2007-2013



**VIDIECKY PARLAMENT
NA SLOVENSKU**

☛ Odštartovali sme projekt Infodní VIPA	4
☛ ZMOS, VIPA a SPOD: Spoločne za Program obnovy dediny.	6
☛ Výročná členská schôdza vo Svätom Juri	7
☛ CHKO Štiavnické vrchy	8
☛ Rohačka - nenápadná skalná zrúcanina.	11
☛ Zhromaždenie PREPARE (PREPARE Gathering)	12
☛ Žilinský samosprávny kraj podporuje rozvoj vidieka.	13
☛ DETVIANSKA UMELECKÁ KOLÓNIA	14
☛ VSP Horehron	15
☛ Mlyn vo Veľkých Teriakovciach sa zmenil na nepoznanie	16
☛ 60 vriec odpadu z Kvačianskej doliny	17
☛ Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013	18
☛ Aktuálne trendy v slovenskom turizme	22
☛ Zo skúseností podnikateľky v cestovnom ruchu	25
☛ Vidiecky cestovný ruch v území mikroregiónu Muránska planina	28
☛ Vidiecky cestovný ruch vo svetle záverov V. Fóra VIPA	30
☛ Vyhlásenie účastníkov 1. Informačného dňa Vidieckeho parlamentu	32
☛ Reakcie na Vyhlásenie účastníkov 1. informačného dňa VIPA	33
☛ Záznam z rokovania na Ministerstve hospodárstva SR	37
☛ Vidiecka turistika na Slovensku – problematika, ktorá nám (VIPA SK) nie je ľahostajná	39



*fotografia na 1. strane:
Zámok Ptuj v Slovinsku
autor: Lucia Vačoková*

*fotografia na 2. strane:
Michalské hody v Pohronskej
Polhore
autor: Katarína Pindiaková*

*ilustrácie:
Ing. arch. Pavol Borodovčák*



**Vážení čitatelia,
5 rokov vychádzal Náš vidiek, ako časopis dvoch
partnerských organizácií, OZ VIPA SK a VOKA
OZ. Až dodnes!**

Číslo, ktoré dostávate do rúk, má už len jediného vydavateľa. Stalo sa tak, na základe jednostrannej výpovede zmluvy o spolupráci pri vydávaní časopisu, zo strany VOKA OZ:



Nečakane. Bez udania dôvodu.

Môžeme sa len domnievať, že dôvodom výpovede bolo dôsledné vyžadovanie 50% podielu na financovanie časopisu obidvomi partnermi, ktoré potvrdilo uznesenie Predsedníctva OZ VIPA SK z 12. 3. 2009.

Citujeme vyjadrenie predsedníčky Behanovskej na rokovaní dňa 15. 6. 2009 v kancelárii VOKA OZ:

„M. Behanovská konštatovala, že hoci pracovníčky VOKA OZ slovné vyjadrili nesúhlas s rôznymi položkami prehľadu nákladov na časopis, prerokovaného 12. 3. 2009 na Predsedníctva OZ VIPA SK v Kokave nad Rimavicou, doposiaľ nepredložili relevantné písomné doklady, ktoré by uvedený prehľad akokoľvek spochybňovali. Neurobili tak, ani po výzve zo dňa 26. 3. 2009 a ani po ďalších urgenciách.“

Preto OZ VIPA SK bude naďalej pokladať spomínaný prehľad z 12. 3. 09 za správny a nespochybnený, kým VOKA OZ nepredloží kópie:

- výdavkových dokladov, preukazujúcich jej účelne vynaložené náklady na vydávanie časopisu v roku 2004
- a dokumentov, preukazujúcich, že vydanie špeciálneho čísla z roku 2005 bolo v zmysle Čl. II, bod 3, Zmluvy o spolupráci, len záujmom jednej zmluvnej strany.

M. Behanovská vyhlásila, že do predloženia uvedených dokladov a ich preskúmania Revíznou komisiou, bude OZ VIPA SK evidovať pohľadávku voči VOKA OZ vo výške 95 632 Sk (3 174 €) a bude ju všetkými dostupnými prostriedkami vymáhať“

Výpoveď partnera otriasla našim rozhodnutím vydávať časopis. Zvládneme to? Budeme mať dosť kvalitných článkov? Utiahneme cele náklady, ak sme doteraz len tak-tak zvládali polovičné?

Nakoniec sa cesta našla. A našlo sa aj nové nadšenie a vôľa pokračovať vo vydávaní časopisu a v zvyšovaní jeho úrovne. Veríme, že meškanie tohto čísla ostane jediným negatívnym dôsledkom straty partnera!

Redakčná rada



ODŠTARTOVALI SME PROJEKT INFODNÍ VIPA

Dňa 22. mája 2009 sa uskutočnil prvý Informačný deň Vidieckeho parlamentu, v spoločenskej sále Mestského kultúrneho strediska v Tisovci. Akcia sa konala v rámci projektu, podporeného z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013. Cieľom projektu je vytvorenie účinného nástroja pre šírenie aktuálnych informácií a vedomostí, podporujúcich rozvoj vidieka.



Tento cieľ by sa mal splniť uskutočnením 6 informačných dní v rôznych regiónoch Slovenska, kam prinesie aktuálne a hodnotné informácie kombinované s prednáškami a diskusiou na vybranú tému. Závety z týchto diskusií sa zahrnú do priorit politiky Vidieckeho parlamentu a do odporúčaní pre orgány a organizácie zúčastnené na podpore vidieckeho rozvoja.

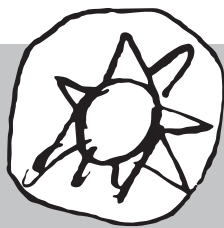
Infodeň v Tisovci bol venovaný novinkám v oblasti podpory pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a špeciálnej téme „Vidiecky cestovný ruch (ubytovanie do 10 postelí)“. Na podujatí vystúpili Ing. Ján Beňadik z Ministerstva pôdohospodárstva SR s informáciou o opatreniach, týkajúcich sa pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, implementácie PRV a možností získania podpôr. Ing. Gabriel Kuliffay z Ministerstva hospodárstva predniesol úvodnú prezentáciu k hlavnej téme „Aktuálne trendy v turizme SR“. Podnikateľka Ditta Barányová prezentovala Dobrý príklad z praxe Starý hostinec v Svätom Antone. Katarína Pindiaková predstavila Cestovný ruch v území VSP Muránska planina. Predsedníčka OZ VIPA SK Mária Behanovská uzavrela informačno-vzdelávaciu časť prednáškou Vidiecky cestovný ruch a úlohy VIPA SK vyplývajúce zo záverov V. Fóra VIPA

Po diskusii sa sformulovali závery a prítomní na základe diskusie spracovali vyhlásenie, ktoré formou listu poslali orgánom a organizáciám zapájajúcim sa do aktivít súvisiacich s rozvojom vidieckeho cestovného ruchu.

Do uzávierky tohto čísla na vyhlásenie už zareagovali podpredseda Vlády SR Dušan Čaplovič, Minister hospodárstva SR Ľubomír Jahnátek a Komunikačný odbor Ministerstva zdravotníctva SR. Ing. Gabriel Kuliffay, generálny riaditeľ Sekcie turizmu Ministerstva hospodárstva SR reagoval zvolaním pracovného stretnutia, ktorého účastníci problematiku prediskutovali a prijali úlohy k jej ďalšiemu riešeniu.



Materiály, dokumenty a závery z 1. infodňa a v súvislosti s ním sú v neskrátenom znení uverejnené v závere tohto čísla.



Vidiecky parlament na Slovensku,
v spolupráci s
Občianskym združením „Nádej v Uňatíne“
vyhlasujú súťaž

VIDIECKA ŽENA – LÍDERKA ROKA 2009

Nominovaná môže byť žena, ktorá:

- › pôsobí a žije na vidieku
- › svoj voľný čas venuje aktivitám v rôznych oblastiach verejného života vo svojej komunite – obci, časti obce, mikroregióne
- › je uznávanou osobnosťou – „líderkou“

Kategórie, v rámci ktorých môžete nominovať:

- › **žena – aktivistka:** pôsobiaca v 3. sektore (miestna organizácia, združenie, klub)
- › **žena – politička:** pôsobiaca v miestnej politike (starostka, členka miestneho zastupiteľstva)
- › **žena – podnikateľka:** podniká na vidieku
- › **žena – remeselníčka:** venuje sa tradičnému slovenskému ľudovému remeslu

Svoje tipy – nominácie zasielajte do 30.9.2009 na adresu:
OZ VIPA SK Kapitulská 13 974 00 Banská Bystrica
tel.048/4152022, e-mail: vipa@vipa.sk, mbehanovska@stonline.sk
Prihlášku nájdete na poslednej strane časopisu

**Vidiecka žena roka bude oficiálne vyhlásená v rámci osláv
Svetového dňa vidieckej ženy**

Hľadá sa logo súťaže

Svoje námety posielajte do 30. 9. 2008 na adresu VIPA SK
Vami zaslané logá vyhodnotí komisia a víťaza odmení

ZMOS, VIPA A SPOD:

SPOLOČNE ZA PROGRAM OBNOVY DEDINY

Dňa 5. júna 2009 v Polomke podpísali predstavitelia zúčastnených organizácií Michal Sýkora, predseda ZMOS, Mária Behanovská, predsedníčka VIPA na Slovensku a František Ďurčenka, predseda SPOD deklaráciu o spoločnom postupe pri presadzovaní cieľov Programu obnovy dediny, ktorú uverejňujeme v plnom znení.

DEKLARÁCIA

o spoločnom postupe pri presadzovaní cieľov Programu obnovy dediny

- 1) Presadzovanie Programu obnovy dediny (POD) a rozvoja vidieka u dotknutých piatich rezortoch budú v duchu „Deklarácie...usilovať všetky tri organizácie prítomných zástupcov na tomto rokovaní:
 - a) Za ZMOS má tieto úlohy v kompetencií podpredsedníčka ZMOS pani Viera Krakovská, s ktorou predstavitelia SPOD a VIPA už viackrát úspešne rokovali.
 - b) Za VIPA boli predsedníčkou vykonané viaceré rokovania a to u podpredsedu vlády SR pána Čaploviča spoločne so SPOD, u ministra pôdohospodárstva SR pána Becíka a u prezidenta SR pána Gašparoviča i ďalších poslancov NR SR.
 - c) Za SPOD tieto otázky sa prerokovávali na Ministerstve kultúry SR u GR sekcie ochrany pamiatkového fondu a kultúrneho dedičstva. Pripravuje sa rokovanie s GR sekcie menšinových a regionálnych kultúr.
- 2) Vzhľadom na to, že otázky POD a rozvoj vidieka sa dotýkajú starostov obcí, budú predstavitelia VIPA a SPOD prizývaní na zasadnutia sekcie dedín ZMOS, ktorej predseda pani Viera Krakovská, podpredsedníčka ZMOS. Najbližšie zasadnutie tejto sekcie, na ktoré budú predstavitelia VIPA a SPOD prizvaní bude v mesiaci september 2009.
- 3) Prítomní sa dohodli, že spoločne so všetkými tromi logami zašlú list ministrovi životného prostredia s vyjadrením nespokojnosti s prideleným objemom finančných prostriedkov na POD pre rok 2009. Návrh listu vypracuje predseda SPOD.
- 4) Presadzovanie záujmov dedín teda POD a vidieka budú tieto tri organizácie písomnou formou, pre ktorú bude vypracovaný hlavičkový papier so všetkými logami tak, že logo ZMOS bude v strede hlavičky, logo VIPA na ľavej strane a logo SPOD na pravej strane hlavičky. Vypracovanie tlačiva zabezpečí predseda ZMOS. Ostatní dodajú svoje loga.
- 5) Otázky verejnej správy najmä jej vývoja a formovanie duálneho modelu zostali bez kompetentnej inštitúcie zo strany štátnej správy. Je preto potrebné hľadať dlhodobé a koncepčné riešenie. ZMOS túto situáciu veľmi dôsledne sleduje a hľadá riešenia. Prítomní predstavitelia VIPA a SPOD vo svojich úlohách vyplývajúcich z návrhu petície ako i z uznesení svojich orgánov presadzujú zriadenie samostatného ústredného orgánu verejnej (štátnej) správy pre vidiek. Návrh smeruje k ústrednému orgánu mimo ministerstva pôdohospodárstva, ktoré síce má v kompetencií rozvoj vidieka, ale je orientovaný len na problémy pôdohospodárstva. Vidiek v súčasnom období potrebuje multisektorový prístup.
- 6) V súčasnom období sa predstavitelia vlády SR vyjadrujú k otázkam novej reformy verejnej správy a preto je v záujme všetkých troch organizácií využiť túto situáciu. Preto predseda ZMOS odovzdá spoločný list k týmto návrhom predsedovi vlády SR.
- 7) V diskusnom príspevku predsedu SPOD na sneme ZMOS boli oboznámení účastníci snemu – starostovia a primátori obcí a miest, že SPOD sa rozhodol v rámci svojej organizačnej štruktúry zakladať „Kluby SPOD“ v obciach, ktoré budú pôsobiť a činnosť vyvíjať na princípoch verejnosúkromného partnerstva. Tieto štruktúry SPOD zapojením všetkých troch zložiek verejného

života – verejného, podnikateľského a občianskeho budú riešiť, súčasne najaktuálnejšou demokratickou formou, rozvojové otázky dedín a mali by výrazne prispieť k ozdraveniu vzťahov v komunitách.

Posilnenie partnerskej spolupráce miestnych a regionálnych samospráv, podnikateľského a mimovládneho sektora s cieľom zvýšenia kvality života obyvateľov vidieka sa požaduje aj vo Vyhlásení účastníkov informačného dňa Vidieckeho parlamentu, konaného dňa 22. 5. 2009 v Tisovci, ktorého sa zúčastnil aj predseda SPOD.

Prítomní predstavitelia ZMOS a VIPA sa vyjadrili k tomuto riešeniu pozitívne a navrhujú založiť kluby SPOD ako modelové a to v Tatranskej Štrbe a v niektorej malej obci. Tieto by mohli overiť životaschopnosť týchto štruktúr SPOD.

Prítomní súhlasia s týmito závermi spoločného rokovania a následne sa budú navzájom informovať o aktivitách smerujúcich k naplneniu týchto záverov. Ďalšie stretnutie sa uskutoční v mesiaci október 2009.

*Michal Sýkora, predseda ZMOS
Mária Behanovská, predsedníčka OZ VIPA SK
František Ďurčenka, predseda SPOD*

VÝROČNÁ ČLENSKÁ SCHÔDZA VO SVÄTOM JURÍ

21. 4. 2009 sme sa stretli na Výročnej členskej schôdzi vo Svätom Juri. K najvýznamnejším aktivitám roka 2008 patrilo zorganizovanie V. zasadnutia Fóra VIPA, konaného v Bytči v dňoch 17. – 18. októbra 2008. Začali sme sa orientovať na hľadanie partnerov, aby sme pre každú schválenú prioritu našli spojencov, ktorí majú podobnú problematiku vo svojom poslaní, medzi svojimi strategickými cieľmi alebo v pracovnej náplni. Správa o činnosti vo všetkých bodoch ukazuje, že OZ VIPA SK svoje plánované úlohy splnila a že uplynulý rok prispel k tomu, aby sa stala uznávanou organizáciou, s vysokým potenciálom pre obhajovanie záujmov vidieka.

Zasadnutia predsedníctva a hlavné prijaté rozhodnutia

- 25. – 26. január 2008, Podkylava – Príprava Výročnej členskej schôdze a V. Fóra VIPA. Uznesenie o práci v regiónoch a v Rade regiónov.
- 14. – 15. marec 2008, Habovka – Začiatok uplatňovania novej metódy práce formou spoločných aktivít na princípe partnerstiev s relevantnými MVO. Uskutočnenie prvého praktického kroku – vytvorením partnerstva nazvaného „**Platforma 4 MNO**” pre riešenie najnaliehavejších poľnohospodárskych problémov. Dni vidieka v NR SR. Návrh petície a príprava návštevy u podpredsedu vlády.
- 16. – 17. mája 2008, Mala Trňa – Obnovenie činnosti Rady regiónov ako významného výboru Predsedníctva OZ VIPA SK pre zlepšenie spolupráce s regionálnymi organizáciami. Vytvorenie nového „**Výboru pre aktivity vidieckych žien**“. Opatrenia pre skvalitnenie časopisu „**Náš vidiek**”.

- 2. júla 2008, Šamorín – Príprava V. Fóra VIPA. Schválenie vylepšeného formulára pre Partnerské zmluvy.
- 5. – 6. septembra 2008 Plavnica – Príprava V. Fóra VIPA. Diskusia o budúcej orientácii VIPA. Nový vzdelávací systém.
- 5. novembra 2008 Banská Bystrica – Zpracovanie záverov V. Fóra VIPA do Akčného plánu. Vytvorenie „**Fundraisingového výboru**”. Odporúčania účasti BB VIPA a VOKA v projekte formovania Národnej vidieckej siete. Záverečná správa projektu GRUNDTVIG-TEPA.

Partnerské zmluvy sme v roku 2008 uzatvorili so siedmimi organizáciami.

pokračovanie na str. 13 ►

CHKO ŠTIAVNICKÉ VRCHY



Vyhlásenie: 1979

Rozloha: 77 630 ha

Geomorfologický celok: Štiavnické vrchy

Okresy: Banská Štiavnica, Krupina, Levice, Zvolen, Žarnovica, Žiar nad Hronom

Zaujímavosti flóry: dub cerový, javor tatársky, poniklec veľkokvetý a šafrán rôznofarebný, brusnica obyčajná, brusnica čučoriedková a valdštajinka trojlistá Magicova.

Zaujímavosti fauny: vtáky – orol krikľavý, myšiak hôrny, sova, cicavce – rys a mačka divá, hmyz: motýle – vidlochvost feniklový a ovocný, modlivka zelená, roháč obyčajný a fúzač alpský.

Iné zaujímavosti: vodné nádrže - tajchy. Ich budovanie si vynútil rozvoj baníctva v minulých storočiach a slúžili ako zdroj energie i úžitkovej vody. Spolu s napájacími a náhonovými jarkami a ďalšími vodohospodárskymi zariadeniami tvoria unikátny technický systém. Dnes slúžia hlavne na rekreačné účely, najznámejšie z Tajchov sú Počúvadlianske, Richňavské, Evičkino, Belianske, Hodružské a Studenské jazero.



Krajinársky slovníček:

Cieľová kvalita krajiny – znamená pranie a požiadavky verejnosti týkajúce sa charakteristických črt krajiny v ktorej žije, formulované pre danú krajinu kompetentnými orgánmi verejnej správy (Európsky dohovor o krajine);

Krajinná koncepcia – znamená vyjadrenie všeobecných zásad, stratégií a metodických usmernení kompetentnými orgánmi verejnej správy, ktoré umožňujú prijatie špecifických opatrení zameraných na ochranu, manažment a plánovanie krajiny (Európsky dohovor o krajine).



GEOPARK v Štiavnických vrchoch

Chránená krajinná oblasť Štiavnické vrchy sú najväčšie sopečné pohorie Západných Karpát. Najvyšší vrchol Štiavnických vrchov je Sitno (1009 m). Zvetrávaním a rozpadom pôvodného sopečného reliéfu krajiny vznikli skalné veže, steny, ihly, a rozsiahle kamenné moria.

Centrálnym mestom CHKO Štiavnických vrchov je Banská Štiavnica, zapísaná v zozname svetového dedičstva UNESCO, známa svojou banskou históriou. Chránená krajinná oblasť Štiavnické vrchy predstavuje prostredníctvom svojich atrakcií jedinečné spojenie človeka a prírody.

V celej CHKO Štiavnické vrchy platí druhý stupeň ochrany prírody a krajiny, podľa zákona 543/2002 Z. z. Z kategórií maloplošných chránených sú na území CHKO vyhlásené chránené areály (CHA – 4 ks), prírodné rezervácie (PR – 10 ks), prírodné pamiatky (PP – 6 ks) a národné prírodné rezervácie (NPR – 2 ks).

Rozvoj baníctva v minulosti si vynútil budovať v oblasti rôzne vodné nádrže (bolo ich približne 130 s dĺžkou napájacích jarkov okolo 130 km). Územie je bohaté na liečivé minerálne vody. Len v Sklených Tepliciach vyviera 12 liečivých prameňov. V lesoch oblasti sa nachádza najviac cudzokrajných porastov na Slovensku. V nich žije okolo 116 druhov chránených živočíchov a 30 druhov chránených rastlín.

Oblasť Štiavnických vrchov ponúka veľmi dobré podmienky pre poznávací cestovný ruch – je ideál-

ným miestom na trávenie voľného času. Nachádza sa tu bohatá sieť turistických a náučných chodníkov – Chodník o ekológii piargských tajchov, Náučný geologický chodník Paradajs, Piargsky chodník, Piargsky vodohospodársky chodník, aktraktívne cyklotrasy, alebo Slovenské banské múzeum, Nový zámok, Starý zámok, arborétum Kysihýbeľ či Banskštiavnická botanická záhrada. Kultúrne podujatia s národným a medzinárodným významom – Salamandrove dni, Jar pod Sitnom, Festival kumštu, remesla a zábavy a Dni sv. Huberta.

V území CHKO Štiavnické vrchy je zriadený Geopark Banská Štiavnica, ktorý je formou sprístupnenia a zároveň ochrany tých miest na povrchu Zeme, ktoré sú kľúčovými svedkami jej histórie. UNESCO zaviedlo program Geopark ako...novú stratégiu v záujme zvýšenia hodnoty tých miest na povrchu Zeme, ktoré sú kľúčovými svedkami jej histórie.... Geopark je novým medzinárodne uznávaným pojmom, predurčeným k tomu, aby sa stal synonymom pre ochranu životného prostredia a jeho rozvoja. Ide o územia obsahujúce fenomény zvláštneho geologického významu, určitej zvláštnosti, alebo krásy, pričom sú prezentované v závislosti od regiónu, geologickej histórie, vzniku a procesov, ktoré ho formovali.

Kamenné more Vyhne

Rezervácia na juhovýchodnom svahu Palce severne od obce Vyhne je najväčším kamenným morom karpatských vulkanitov na Slovensku. Je tvorené rylolitovými balvanmi načervenkastej a belavej



Rozhľadňa na Sitne



Výhľad na Vindšachtské tajchy

farby, ktoré vplyvom mrznúcej vody postupne zvetrávali a následne sa pravdepodobne pri zemetrasení uvoľnili. Vplyvom gravitácie sa najväčšie balvany dostali do spodnej časti, zatiaľ čo horné partie tvoria kamene menšie. Kamenné more je súčasťou náučného chodníku A. Kmeťa (cca 5 min po zelenej TZ z autobusového nástupištia u pivovaru).

Náučný geologický chodník Paradajs

Náučný geologický chodník má charakter expozície situovanej v prírodnom prostredí okolia vrchu Paradajs. Na 19 zastávkach Vám priblíži geologickú stavbu a vývoj Štiavnických vrchov vrátane histórie baníctva a geologických výskumov a vplyvu banskej činnosti na životné prostredie. Kombinácia náučných tabúľ, vzoriek hlavných typov hornín vo forme pyramíd a výhľadov na príslušné územie ponúka jedinečnú možnosť pochopenia geologických a sopečných procesov, ktoré utvárali túto krajinu.

CHA Banskštiavnická kalvária

Banskoštiavnická kalvária je dominantou Banskej Štiavnice. Lávoý bazaltový nek /prívodné teleso k povrchovému vulkánu explozívno-efuzívneho typu menších rozmerov, ktorý následne podľahol denudácii/ tvorí významnú morfológickú dominantu Kalvárie nad Banskou Štiavnicou. Pri okraji telesa sú zachované reliktý komínovej brekcie. Stĺpcová odlučnosť kolmo na steny kanála indikuje rozšírenie vo vrchnej časti prívodového ústia, pravdepodobne s prechodom do pôvodného krátera.

NPR Sitno

Ďalšia dominanta Banskej Štiavnice a CHKO Štiavnické vrchy. Nachádza sa vo vrcholovej časti Sitnianskeho masívu a priľahlých svahoch vrchu Sitno. Vrchol Sitna má tvar erózy trosky lávového prúdu. Je vybudovaný z rôzne odolných vulkanických hornín (andezity, dacity, aglomerátové tufy), čo spôsobilo vypreparovanie skalných hradieb vrcholových častí Sitna. Skalné bralá, steny dosahujú výšku zo S strany až 50 m, sú tvorené andezitom typickej lavicovej až doskovitej odlučnosti. Strmé sutinové svahy priamo naväzujú na skalné bralá, vznikli rozpadom andezitových balvanov a brál. Hrúbka sutí dosahuje niekoľko metrov.

Banské múzeum v prírode

Táto expozícia Slovenského banského múzea priťahuje návštevníkov najmä možnosťou fárania do bane, ktorej najstaršie časti sú datované až do 17. storočia. Súčasťou príťažlivej podzemnej expozície sú aj exponáty, predstavujúce banské práce, techniku a technológiu. Pre návštevníkov je zaujímavá aj povrchová expozícia, v ktorej sa nachádzajú staré banské budovy a zariadenia. Najnovšou súčasťou povrchovej expozície je Náučná geologická expozícia (súčasť projektu Geopark Banská Štiavnica), ktorá prezentuje geologický vývoj Slovenska a je vhodným miestom pre výučbu predmetov, spojených s geológiou.

Kaštieľ vo Sv. Antone

Barokovo – klasicistický kaštieľ – múzeum s poľovníckou a historickou expozíciou, ktorého súčasťou je aj historický park (5 ha) a lesopark (25 ha). V súčasnosti sú na terasách pri kaštieli plochy so zvyškami pravidelnej barokovej úpravy, ktoré prechádzajú do prírodne - krajinárskeho parku. Za zmienku stojí unikátny vodný systém - horné a dolné jazierko spojené kaskádami a vodopádmi napájané niekoľko kilometrov dlhým náhonom z Kolpašského potoka s unikátnymi akvaduktami.

Zdroj a ďalšie informácie nájdete:

www.sopsr.sk, www.radaeuropy.sk/?1557, sprievodca.turistik.sk, www.mapysr.sk/turistika/np-chko/chko-stiavnicke-vrchy, www.geopark.sk, www.turistikaonline.sk, www.banskastiavnica.sk/navstevnik

fotodokumentácia: SAŽP, CSOVŽP Banská Štiavnica
Ing. Lucia Vačková

Náš seriál: SLOVENSKÉ HRADY



ROHAČKA - NENÁPADNÁ SKALNÁ ZRÚCANINA

Neďaleko Liptovského Mikuláša na ľavej strane pred vstupom do Demänovskej doliny medzi Ploštínom a Ilanovom je končistý kopec, s nadmorskou výškou 700 metrov, zvaný Rohačkou. Kedysi bol na ňom postavený hrad. Dnes zostala z neho už len skalná zrúcanina. Hrad kedysi plnil významnú strážnu a obrannú funkciu pre obchodné cesty vedúce Liptovskou kotlinou. Prvé zmienky o hrade siahajú do dávnej histórie. Kedysi vraj na ňom žili dvaja panovníci - Polotín a Ilona, po ktorých vraj boli pomenované obce Ploštín a Ilanovo.

Rohačka je pozoruhodným archeologickým náleziskom, na ktorom sa našli vzácne kvádre a rímske mince. Stopy, ktoré sa zachovali po starej pevnosti opísal aj veľký slovenský učenec Matej Bel z Očovej.

Z vrcholu vidieť krásnu prírodu a ešte krajšiu panorámu Liptova. Svahy okolo Rohačky sa využívajú pre paraglajding. Návšteva tohto miesta určite stojí za to.

Liptovský ľud si rozpráva o Rohačke niekoľko povestí. Jedna z nich hovorí že na Rohačke kedysi žil veľkomožný pán Petrus, ktorý mal veľký majetok. Oženil sa s Ľubomírou zo Starhradu. Tá túžila po deťoch a rodinnom živote, no pán Petrus sa opíjal, manželke bol neverný a nakoniec ju pripravil o život. On sám zahynul na poľovačke. Pani Ľubomíra sa odvtedy zjavuje na hradbách vždy jeden raz do roka na Veľký piatok. Chodí v bielom rubáši a zvoláva deti, aby im požehnala, popriala zdravie a šťastie.

Podľa inej jeden z hradných pánov silne opevnil hrad, takže bol nedobytný. Pevné hradby dal ho obkopať hlbokou priekopou a tú dal napustiť vodou, takže hrad bol prístupný len po jednom padacom moste. Ľud miloval pána, lebo bol dobrosrdečný a spravodlivý. Nie však jeho krásnu ženu, ktorá bola bezcitná a zlá. Raz keď pán musel odísť do boja, jeho žena vpustila do hradu mladého rytiera. Ten prišiel aj s čatou vojakov a dal vytiahnuť padací most. Keď sa pán vrátil, votrelec ho odmietol vpustiť a vyzval ho, aby si hrad dobyl, ak to dokáže. Pán vošiel tajnou chodbou aj s niekoľkými svojimi ľuďmi do hradu. Prekvapených votrelcov odzbrojili a rytier spustil padací most, aby mohol ujsť. Zabránil mu

v tom blesk, ktorý vyplašil koňa. Kôň ho zhodil a ťahal po zemi, až kým nezahynul. Ten istý blesk oslepil aj nevernicu, ktorá potom urobila chybný krok a spadla z mosta do vody. Ale ani po smrti nemá pokoj. O polnoci ju vídať na hradbách a volať meno svojho milenca.

Ďalšia hovorí o jaskynke v hradnej skale, v ktorej je niekoľko otvorov. Jaskynka sa volá Klotkova diera. Povráva sa, že tam ešte aj dnes žije piadi-mužík Klotko, ktorý na všetko dáva pozor. Sleduje správanie ľudí, ktorí idú okolo. Hlavne vraj dáva pozor na podzemné chodby a chodbičky, ktorých je tam mnoho, ale sú pred zvedavým okom skryté a neprístupné.

zdroj: internet



ZHROMAŽDENIE PREPARE (PREPARE GATHERING)

Zhromaždenie členov siete PREPARE sa konalo v dňoch 30. júna až 4. júla 2009 v Slovinsku a Chorvatsku. Hlavnou témou bolo zapojenie občianskej spoločnosti v nových členských štátoch, prístupových krajinách a „nových susedských krajinách“ do procesov ozdravenia vidieckej ekonomiky a rozširovania EÚ v juhovýchodnej Európe.



Konferencia PREPARE v zámku Ptuj.

Poslaním siete **PREPARE – Partnership for Rural Europe** – je posilnenie občianskej spoločnosti a podpora medzinárodnej spolupráce v rozvoji vidieka. Hlavným komponentom programu siete PREPARE sú mnohonárodné podujatia zvané „PREPARE Gatherings“ (Zhromaždenia PREPARE).

Tohtoročné zhromaždenie tvorilo poprepájanú sériu akcií poriadaných v Slovinsku a Chorvatsku, za účelom stretnutia reprezentantov občianskej spoločnosti, verejného a podnikateľského sektoru.

Program zhromaždenia pozostával v prvý deň 1. júla 2009 zo série študijných návštev („Travelling Workshops“) v malých skupinách. Návštevy smerovali do sídiel úspešných MAS, prípadne do objektov postavených alebo podporených v rámci z Eurofondov (fotografie). Druhý deň patrilo konferencii o ekonomickom ozdravení v Slovinsku, na zámku Ptuj. 3. a 4. júla na vlastnom zhromaždení v Chorvatsku, Stubicke Toplice boli venované prezentáciám o situácii v jednotlivých krajinách, výmene skúseností a príprave budúcich aktivít siete PREPARE. Súčasne zasadalo vedenie Organizačná skupina (Organizing Group), ktorej novým členom za VIPA sa stal Peter Kopecký.

Za VIPA sa zúčastnili: Mária Behanovská, Lucia Vačoková, Peter Kopecký, Ladislav Hudák. Aktívne sa zapojili do práce v skupinách a nadviazali viacero nových partnerských vzťahov.

Ladislav Hudák

Účastníci konferencie na nádvorí zámku.



ŽILINSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ PODPORUJE ROZVOJ VIDIEKA

V Žilinskom samosprávnom kraji z celkového počtu (315) obcí je 81% vidieckych v ktorých žije 40,1% obyvateľov. Žilinský samosprávny kraj aktívne podporuje rozvoj vidieka vo všetkých regiónoch kraja. S cieľom využiť vidiecky charakter územia, vysoký prírodný a ľudský potenciál v kraji a zároveň podporiť rozvoj vidieckych oblastí spracoval Úrad Žilinského samosprávneho kraja v spolupráci so subjektmi pôsobiacimi v regiónoch **Akčný plán rozvoja vidieka Žilinského kraja pre roky 2007-2009**, v ktorom sú definované ciele a opatrenia potrebné k podpore rozvoja vidieckych oblastí v Žilinskom kraji. Významná časť z plánovaných aktivít bola k dnešnému dňu realizovaná.



spolupráce na báze budovania verejno-súkromných partnerstiev a rozvoj vidieckych oblastí. Jedná sa Všeobecne záväzné nariadenie Žilinského samosprávneho kraja č. 13/2008 o poskytovaní dotácií z vlastných príjmov Žilinského samosprávneho kraja na podporu rozvoja vidieka, v zmysle ktorého bolo v r. 2008 sumou takmer 2.500.000 Sk podporených celkovo 25 projektov a v r. 2009 celkovou sumou 82.906 Euro ďalších 19 projektov. Realizáciou projektov sa tak v jednotlivých obciach postupne vybudovali oddychové zóny, obnovili prvky miestnej architektúry čím sa posilňuje miestna a regionálna identita obyvateľov s krajinou v ktorej žijú a zvyšuje atraktivita regiónu.

Významnou aktivitou Žilinského samosprávneho kraja v r. 2007 – 2008 bola aj metodická a finančná (2.000.000 Sk) podpora vytvorenia 5 verejno-súkromných partnerstiev, a vypracovanie ich integrovaných stratégií rozvoja územia pre prístup LEADER v súlade s Programom rozvoja vidieka SR na roky 2007-2013.

Žilinský samosprávny kraj má ako jediný samosprávny kraj na Slovensku vytvorený finančný nástroj na systematickú podporu rozvoja širokej

Kedže okrem miestnej samosprávy a mimovládnych organizácií sú významnou hybnou silou na vidieku aj podnikateľské subjekty, pripravuje Úrad Žilinského samosprávneho kraja v dňoch 11. – 12. septembra 2009 v Múzeu liptovskej dediny v Pribyline 1. ročník podujatia „**Dni vidieka Žilinského kraja 2009**“, na ktorom budú širokej verejnosti predstavené najmä potravinárske produkty od výrobcov zo Žilinského kraja.

Marcela Sláviková, VÚC

► Výročná členská schôdza vo Svätom Juri – pokračovanie zo str. 7

Aby sme si túto pozíciu udržali musíme mať neprestajne na zreteli ako dôležitú povinnosť

- chrániť si svoju dobrú povesť, transparentnosť a imidž,
- dôsledne uplatňovať etický kódex organizácie,
- pracovať na zvyšovaní efektívnosti a akcieschopnosti organizácie,
- zvyšovať odbornú a manažérsku kompetentnosť našich členov,
- budovať členskú základňu silnú počtom i kvalitou členov,
- získavať nových spojencov a partnerov pre všetky oblasti rozvoja vidieka.

Mária Behanovská

DETVIANSKA UMELECKÁ KOLÓNIA

Detvianska umelecká kolónia, ktorá sa venuje šíreniu kultúry, najmä vystavovaniu a predaju výtvarných umeleckých diel, patrí k najaktívnejším partnerom VIPA.

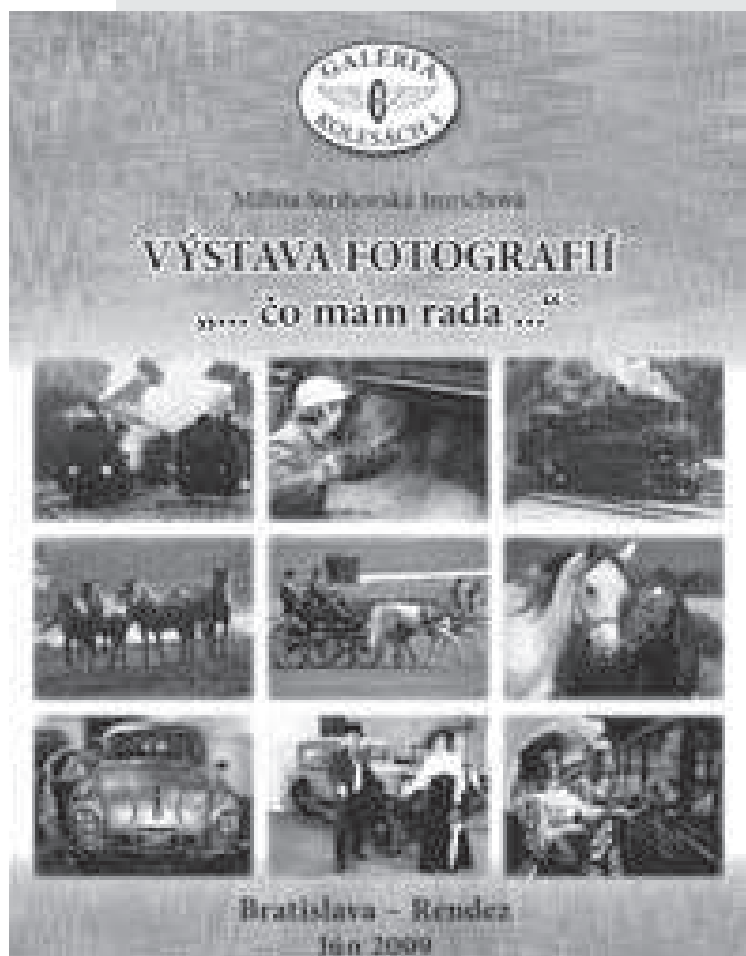
Z bohatej činnosti DUK v tomto roku uvádzame:

- Školu hry na fujaru v mesiaci apríli v Očovej
- Rezbársku školu v máji na Detve
- Výstavu fotografií hosťujúceho umelca Gusta Hegeduša - apríli na Zvolenskom zámku
- Výstava obrazov koní Soni Milovej v penzión Zlatý Dukát vo Zvolenskej Slatine
- Spoločnú výstavu viacerých členov DUK (cca 70 obrazov a fotografií) na NBU v Bratislave
- Autorskú výstavu členky DUK Ludmily Balkovej z Martina v penzión Zlatý Dukát vo Zvolenskej Slatine
- Výstavu svojho člena Roberta Hačeka „Cesta s umením „, usporiadanú z príležitosti jeho životného jubilea v júni v mestskom centre kultúry v Malackách.

- Výstavu prác členky DUK fotografky Miliny Strihovskej pod názvom „Čo mám rada“, poriadanej v júni ako súčasť Celoslovenského zrazu historických železničných vozidiel v starom rušňovom depe Bratislava-východ.
- Výstavu dolnozemskej insitných umelcov na rezbárskom dvore v Múzeu v Detve počas FSP
- Výstavu fotografií koní fotografky Miliny Strihovskej v Hypologickom múzeu v Topolčiankach
- Predajnú výstavu členky DUK Marie Rutt Agricola-Komárovej na zámku v Studenom pri Moste pri Bratislave
- Horský hotel Poľana - Autorskú výstavu rezbára Ondreja Šufliarskeho zo Starej Huty
- Príprava vydania Umeleckého kalendára DUK pre rok 2010 s rezbárskou tematikou
- Horský hotel Biele Vody /nad Hriňovou/ - spoločnú predajnú výstavu obrazov členov DUK /cca 100 kusov/
- Medzinárodnú výstavu fotografií autorov z Maďarska, Rumunska, Srbska na MsU v Detve
- Rekonštrukciu starej zničenej studne na Kaľamárke, a jej vystavenie v júli počas 44.ročníka FSP v Múzeu v starej Detve
- Výstava obrazov Elenky Králikovej - Bračokovej v turistickom penzión Kostolná na Stavanisku nad Detvou
- Výstavu Petra Hargaša a viacerých svojich členov a hostí na hrade Veveří pri Brne na Morave
- Účasť prác dvoch členov DUK, pp.Šarmana a Šufliarskeho v Držkovej na Morave.

Diela umelcov, členov DUK, už niekoľkokrát skrášlili a spríjemnili prostredie priestorov bratislavského hradu, v ktorých sa konali Dni vidieka v Národnej rade SR.

Ing. Jaroslav Macek



VSP HOREHRON

Združenie verejno-súkromného partnerstva pre rozvoj mikroregiónu Horehron



Združenie vzniklo už v roku 1999, ako jedno z prvých VSP na Slovensku. Jeho cieľ, zrejmý z názvu združenia, je v stanovách rozčlenený na podrobné ciele:

- ▶ podpora a koordinácia spoločného postupu v oblasti regionálneho rozvoja s využitím prístupu LEADER;
- ▶ reštrukturalizácia a rozvoj ekonomiky mikroregiónu koordinovanou súčinnosťou občanov a podnikateľských aktivít;
- ▶ podpora a rozvoj svojpomocnej ekonomiky;
- ▶ podpora rozvoja vidieckej turistiky;
- ▶ propagácia vidieka;
- ▶ organizovanie vzdelávacích aktivít;
- ▶ poradenstvo a konzultačná činnosť v oblasti rozvoja vidieka;
- ▶ vyhľadávanie zdrojov a spôsobov financovania projektov smerujúcich k uvedeným cieľom;
- ▶ spolupráca a podnikanie s domácimi a zahraničnými regiónmi;
- ▶ vytvorenie regionálneho fondu na rozvoj a podporu subjektov združenia.

Predsedom VSP Horehron je Ing. Jozef Kalman, starosta obce Pohorelá. Územie VSP Horehron kopíruje hranice mikroregiónu Horehron, ktorý tvoria obce: Bacúch, Beňuš, Braväcovo, Hľpa, Pohorelá, Polomka, Šumiac, Telgárt, Valkovňa a Závadka nad Hronom. Verejný sektor zastupuje 10 obcí mikroregiónu, súkromný sektor zastupuje 10 podnikateľských subjektov a „tretí“ sektor - 1 občianske združenie. Pomer verejného sektora k súkromnému a tretiemu sektoru predstavuje 47% ku 53%, čím VSP Horehron spĺňa jednu zo základných podmienok fungovania Miestnej akčnej skupiny (MAS).

VSP Horehron od svojho vzniku viac-menej stagnovalo, vystúpiť z vlastného tieňa sa mu podarilo až v júli 2008, úspešne pripravilo projekt pod názvom

„LEADER pre Horehron – Integrovaná rozvojová stratégia územia mikroregiónu Horehron“. V novembri toho istého roku získalo finančnú podporu z Programu rozvoja vidieka 2007-2013, v opatrení získavanie zručností, oživovanie a vykonávanie integrovaných stratégií rozvoja územia na realizáciu tohto projektu.

Od podpísania zmluvy s PPA ubehlo už niekoľko mesiacov a VSP Horehron začalo fungovať na plné obrátky. Postupne sú naplňujú aktivity naplánované v projekte „LEADER pre Horehron“. V rámci projektu bol zorganizovaný „Informačný deň – LEADER“, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia všetkých troch sektorov pôsobiach v území a vypočuli si príspevky na tému prístupu LEADER a Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013. Zároveň bol predstavený samotný projekt, VSP Horehron, možnosti spolupráce s Vidieckym parlamentom a možnosti podpory VSP zo strany úradu Banskobystrického samosprávneho kraja. Svoju cestu s prístupom LEADER odprezentovali aj OZ Zlatá cesta a VSP Muránska planina, ktoré už majú svoju Integrovanú stratégiu rozvoja územia spracovanú a momentálne čakajú na pridelenie finančných prostriedkov na jej implementáciu.

Potom nasledovali ďalšie aktivity – stretnutia s obecnými zastupiteľstvami, podnikateľskými subjektmi a tretím sektorom pôsobiacim v území VSP Horehron, na ktorých sa pracovalo na analýze SWOT a plánovali sa aktivity súkromného a tretieho sektoru, ktoré môžu byť podporené cez prístup LEADER. Už po týchto stretnutiach sa rysujú prvé ciele, opatrenia či konkrétne aktivity, ktoré budú obsahom Integrovannej stratégie rozvoja územia VSP Horehron.

V nasledujúcom období sa uskutočnia ďalšie aktivity zamerané na vzdelávanie, podporu informovanosti a propagáciu prístupu LEADER, samotné zostavenie Integrovannej stratégie územia a zabezpečenie diseminácie výsledkov projektu. Avšak hlavnou starosťou je teraz, v predpokladanom termíne výzvy do decembra 2009, pripraviť žiadosť o nenávratný finančný príspevok z PRV SR 2007 – 2013, aby sa mohlo začať s podporou miestnych žiadateľov, na projekty, ktoré zabezpečia implementáciu integrovannej stratégie.

Ing. Lucia Vačoková, Ing. Martin Lakanda

MLYN VO VEĽKÝCH TERIAKOVCIACH SA ZMENIL NA NEPOZNANIE

Stavebné práce na rekonštrukcii vodného mlyna vo Veľkých Teriakovciach, na obnovu ktorého získalo občianske združenie OZVENY Hrachovo v minulom roku podporu 516 161 EUR z EHP a Nórskeho finančného mechanizmu, sa pomaly blížila ku koncu. Najviditeľnejšou zmenou je dokončená a vymaľovaná fasáda, ktorá dala mlynu úplne novú tvár. Dokončená je aj väčšina stavebných a stolárskych prác v interiéri, ktoré pokračujú budovaním pece na pečenie chleba, obnovou mlynského zariadenia a nátermi povrchov v interiéri.



Mlyn vo Veľkých Teriakovciach pred rekonštrukciou...

Zároveň stále prebieha aj zber historických materiálov, predmetov a náradí, ktoré sa v minulosti využívali najmä v roľníctve, mlynárstve, pekárstve a iných každodenných činnostiach (staré náradia, fotografie, zápisy v kronikách, ľudová slovesnosť, zvyky, príbehy, tradície, odevy a pod.). Tie budú v mlyne vystavené s uvedením mien osôb, ktoré predmety do spoločného múzea darovali a budú súčasťou regionálneho múzea. V prípade, že takéto predmety či materiály vlastníte a chcete nám pomôcť pri tvorbe regionálneho múzea, ozvite sa nám - 047/5695 533, ozveny@ozveny.sk.

Kolaudácia stavebnej časti mlyna je naplánovaná na koniec leta 2009 a oficiálne otvorenie mlyna s celou ponukou aktivít bude v lete 2010.

V posledných mesiacoch sme okrem realizácie projektu snažili získanie ďalších financií, ktoré sú potrebné na pokrytie nepredvídaných nákladov a straty spôsobené posilnením kurzu koruny voči euru od vyhlásenia výzvy na predkladanie projektov v roku 2005 po podpis zmluvy v roku 2007. Žiadosti o podporu sme predložili na Úrad vlády SR, Banskobystrický samosprávny kraj a Nadáciu Slovenskej

sporiteľne a v súčasnosti čakáme na výsledky ich hodnotenia.

Podporené grantom z Islandu, Lichtenštajnska a Nórska prostredníctvom Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu. Spolufinancované zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.



Finančný mechanizmus EHP
Úrad vlády SR
Nórsky finančný mechanizmus

Mirka Kubaliaková, o. z. OZVENY Hrachovo



... a dnes, keď sa stavebné práce chýlia k záveru

60 VRIEC ODPADU Z KVAČIANSKEJ DOLINY

Kvačianska dolina je chráneným územím od roku 1967. Predmetom ochrany územia je kaňonovité antece-
dentné údolie v mezozoiku Chočských vrchov, v ktorom sú zachované lesné a skalné biocenózy s chránenými
a ohrozenými taxónmi flóry a fauny. Dolina má taktiež vedecký význam z hľadiska štúdia vzniku a vývoja Cen-
trálnych Západných Karpát a ich mladých horotvorných fáz. Národná prírodná rezervácia Kvačianska dolina
má charakter skalnej tiesňavy o dĺžke 2,5 km po Oblazy, kde sa dolina rozdeľuje na Hutianku a Borovianku,
do ktorej ústi tiesňava Ráztoka s vodopádom. Dolinou prechádza bývala štátna cesta miestami vysoko nad
korytom potoka, ktorý vytvára v tiesňavách množstvo kaskád a vodopádov.



Počas dvoch májových akcií v Kvačianskej doline
sa vyzbieralo spolu viac než 60 vriec komunálneho
odpadu.

Akcia bola súčasťou aktivít projektu OZ TATRY
„Neseparujte sa! Separujte s nami“, ktorý je v rámci
Blokového grantu EMVO-TUR financovaný z Fi-
nančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho
spoločenstva, Nórskeho finančného mechanizmu
a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky (www.ekopolis.sk).

Mgr. Rudolf Pado

Predseda a projektový manažér OZ TATRY

Dňa 7. mája 2009 aktivisti OZ TATRY a žiaci
zo ZŠ v Kvačanoch vyčistili od odpadkov
časť doliny od Veľkého Borového a Hút po Oblazy.
Cieľom nasledujúceho čistenia bol úsek tiesňavy
pod Oblazmi, ktorý sa vyznačuje striedaním úsekov
s rôznym prúdením vody, výskytom kaskád, obrích
hrncov a strmých skalných stupňov. Z dôvodu
objektívnych rizík čistenie tiesňavy realizovali len
dobrovoľníci z OZ TATRY.

Do tiesňavy priniesla vysoká voda veľké množ-
stvo komunálneho odpadu pochádzajúceho z dedín
na hornom toku Kvačianky a Hutnianky. Tento
odpad - rôzne typy obalov z nápojov, drogistic-
kého tovaru, pohonných hmôt, kusy stavebného
materiálu, časti chladničiek a bicyklov..., bol často
zakliesnený v popadanej drevnej hmote.

Osobitnou kapitolu bolo, fyzický veľmi náročné,
vynášanie plných vriec až k mostu nad Oblazmi,
po úzkom, cca 15 centimetrovom chodníčku, cez
skalné prahy, často na hranici balansu. Zo samotnej
tiesňavy bolo napokon vynesenej 21 vriec odpadu,
nerátajúc samostatné veľké kusy odpadov. Z dočis-
ťovania doliny nad Oblazmi pochádzalo ďalších 12
vriec odpadu.



1. informačný deň Vidieckeho parlamentu



PROGRAM
ROZVOJA VIDIEKA SR
2007-2013

Na nasledujúcich stranách Vám prinášame materiály, dokumenty, reakcie a opatrenia z **1. Informačného dňa Vidieckeho parlamentu**, konaného v Tisovci dňa 22. 5. 2009 v rámci projektu, podporeného z Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013 s nosnou témou: **Vidiecky cestovný ruch**

PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 – 2013

Ing. Ján Beňadik, riaditeľ Odboru rozvoja vidieka

Globálnym cieľom PRV SR 2007 – 2013 je zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva a zlepšiť životné prostredie zavádzaním vhodných poľnohospodárskych a lesníckych postupov a kvalitu života na vidieku s dôrazom na trvalo udržateľný rozvoj.

Smerovanie podpory podľa odvetví

- Poľnohospodárska prvovýroba
- Spracovatelia produktov prvovýroby
- Lesníctvo
- Doplnkové činnosti (diverzifikácia)
- Obecná infraštruktúra
- Odbytové organizácie
- Vzdelávacie inštitúcie
- Verejno-súkromné partnerstvá

Smerovanie podpory podľa osí

OS	mil. €	%
OS 1 Konkurencieschopnosť podnikov	835,4	31,5
OS 2 Životné prostredie	1 242,0	50,0
OS 3 Diverzifikačné činnosti na vidieku a podpora obcí	358,0	13,5
OS 4 LEADER – prístup zdola nahor	74,5	3,0

Podpora v každej osi sa člení podľa opatrení. Pre každé opatrenie sú stanovené:

- Oblasť podpory
- Kritériá spôsobilosti
- Výdavky
- Bodovacie kritériá

OS 1 Modernizácia fariem – smerovanie podpory

- Rastlinná výroba + rýchlorastúce dreviny
- Živočíšna výroba
- Mechanizácia
- Ostatné

OS 1 Modernizácia fariem – výška podpory

- Rozpočet opatrenia.....13,7 mld. SKK
- Rozpočet projektov.....41 mld. SKK
- Požiadavky z PRV19 mld. SKK
- Zdroje pre 1. výzvucca. 9 mld. SKK
- Potrebné body.....cca.73 b.

OS 1 Nové výzvy

- Živočíšna výroba – smerovanie podpory
- Ovce, kozy
- Dojčiace kravy
- Ošipané
- Hydina
- Kone

Živočíšna výroba – výška podpory na zvýšenie stavu VDJ

1000 € na VDJ, maximálne ON 325 000 €, možnosť kombinácie sektorov v projekte

Rastlinná výroba

- Ovocie
- Zelenina (skleníky, fóliovníky 5000€/ha)
- Chmeľ
- Hrozno a víno

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

Rastlinná výroba – výška podpory

1500 €/ha, mwax. ON na projekt 400 000 €

Pridávanie hodnoty – spracovatelia

– smerovanie podpory

- hygienicko-sanitárne režimy;
- technológie na ochranu životného prostredia
- spracovanie produktov na výrobu potravín s chráneným označením pôvodu, chráneným zemepisným označením a zaručených tradičných špecialít;
- zlepšenie prezentácie a prípravy produktov;
- prvotné spracovanie surového dreva;
- odbytové centrá; spracovateľské a výrobné kapacity vrátane obilných síl;

Pridávanie hodnoty – spracovatelia

– výška podpory

- Rozpočet opatrenia.....6,7 mld. SKK
- Rozpočet projektov.....16,7 mld. SKK
- Požiadavky z PRV7,8 mld. SKK
- Zdroje pre 1. výzvu cca 4,5 mld. SKK

Pozemkové úpravy

- spracovanie operátu obvodu projektu pozemkových úprav;
- spracovanie návrhu registra pôvodného stavu so stanovením hodnoty pozemkov a porastov na nich;
- spracovanie návrhu miestneho územného systému ekologickej stability na účely pozemkových úprav;
- spracovanie všeobecných zásad funkčného usporiadania územia v obvode pozemkových úprav;
- návrh zásad pre umiestnenie nových pozemkov;
- spracovanie plánu spoločných zariadení a opatrení a plánu verejných zariadení a opatrení;
- spracovanie návrhu rozdeľovacieho plánu vo forme umiestňovacieho a vytyčovacieho plánu;
- vytyčenie a označenie lomových bodov hraníc nových pozemkov v teréne;
- spracovanie rozdeľovacieho plánu vo forme geometrického plánu alebo vo forme obnovy operátu katastra nehnuteľností novým mapovaním;
- realizácia v projekte pozemkových úprav plánovaných spoločných zariadení a opatrení;
- Žiadateľ MP SR

Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov

– smerovanie podpory

- obstaranie strojov a zariadení pre pestovanie lesného reprodukčného materiálu v lesných škôlkach a výstavba a rekonštrukcia zariadení v lesných škôlkach;

- obstaranie strojov a zariadení pre obnovu lesa, výchovu a ošetrovanie mladých lesných porastov, ťažbu, sústreďovanie, manipuláciu, nakladanie a odvoz dreva, zber nedrevných produktov lesa, ochranu lesa vrátane protipožiarnej ochrany s obmedzením na špeciálne zariadenia;
- obstaranie špeciálnych strojov na opravu lesných ciest (cestné frézy, frézy na čistenie priekop, frézy na odstraňovanie nárastov vrátane ich nosičov);
- výstavba, dostavba a rekonštrukcia ostatných zariadení priamo slúžiacich lesníckej prevádzke (napr. sklady lesného reprodukčného materiálu, manipulačno-expedičné sklady, budovy a zariadenia manipulačno-expedičných skladov) vrátane lesných ciest;
- obstaranie výpočtovej techniky (hardvér), programového (softvér) a iného elektronického vybavenia s cieľom zefektívnenia činností súvisiacich s obhospodarovaním lesov a marketingom lesnej produkcie.

Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov

– výška podpory

- Rozpočet opatrenia.....1,3 mld. SKK
- Rozpočet projektov.....1,2 mld. SKK
- Požiadavky z PRV0,6 mld. SKK

Odbytové organizácie výrobcov

– smerovanie podpory

- Podporované budú aktivity pre založenie a činnosti odbytových organizácií výrobcov (ďalej len „OOV“), ktorých členovia budú fyzické a/alebo právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárstve na území Slovenska a vyrábajúce nasledovné živočíšne alebo rastlinné komodity:
 - mlieko, jatočný hovädzí dobytok, jatočné ošípané, hydina a vajcia, ovce, kozy, včelie produkty,
 - drobné ovocie, zemiaky, obilniny, olejiny a strukoviny, chmeľ, muštové hrozno, liečivé, aromatické a koreninové rastliny,

Odbytové organizácie výrobcov – výška podpory

- Rozpočet opatrenia.....0,74 mld. SKK
- Rozpočet projektov.....0,61 mld. SKK
- Požiadavky z PRV0,61 mld. SKK

Vzdelávanie a informačné aktivity

- Vzdelávacie aktivity (napr. semináre, kurzy, školenia) tematicky zamerané na:
 - *technické, ekonomické a manažérske vedomosti súvisiace s rozvojom a konkurencieschopnosťou*

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

podniku v rezorte (aktualizácia zákonov, manažérske správanie, motivačné stratégie, komunikačné techniky, firemná kultúra);

- nové technológie z oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva;
- poznatky z oblasti zvyšovania kvality hospodárenia výroby, výrobkov a bezpečnosti potravín;
- prenos a využívanie poznatkov a výsledkov výskumu do pôdohospodárskej praxe (napr. technologické inovácie výrobných systémov, rozvoj biotechnológií);
- trvaloudržateľný manažment prírodných zdrojov;
- poznatky z dodržiavania Krížového plnenia (Cross Compliance);
- využívanie výrobných postupov kompatibilných s obhospodarovaním a udržiavaním prírodnej krajiny a environmentu.
- Informačné aktivity:
 - tvorba nových vzdelávacích programov;
 - tvorba analýz vzdelávacích potrieb;
 - krátkodobé kurzy, školenia a tréningy na získanie potrebných vedomostí a zručností;
 - konferencie a semináre;
 - televízne a rozhlasové kampane (ako sú napr. propagačné a informačné kampane na podporu kvality a bezpečnosti potravín, mediálne aktivity, besedy, talk shows);
 - výmenné informačné stáže a návštevy v tuzemsku a v EÚ;
 - putovné aktivity k cieľovým skupinám;
 - ďalšie formy, ako napríklad tlačené publikácie a webové portály, informačný a poradenský servis zameraný na celoživotné vzdelávanie.
- Využívanie poradenských služieb
 - Individuálne poradenstvo (min. 50 terénne.)
 - Výdavky spojené s realizáciou poradenskej služby, ktorej obsahom sú minimálne:
 - zákonné požiadavky riadenia a správne poľnohospodárske a environmentálne podmienky ustanovené článkoch 4 a 5 a v prílohách III a IV nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 v znení neskorších predpisov (pozri prílohu č. 2a a 2b programu),
 - normy bezpečnosti pri práci založené na právnych predpisoch Spoločenstva.

Obnova potenciálu LH a zavedenie preventívnych opatrení – smerovanie podpory

- realizácia projektov ozdravných opatrení v lesoch poškodených biotickými a abiotickými a antropogénnymi škodlivými prírodnými činiteľmi;

- obnova lesných porastov, ochrana, ošetrovanie a výchova lesov v lesoch poškodených biotickými a abiotickými a antropogénnymi škodlivými činiteľmi;
- výstavba, dostavba, prestavba a rekonštrukcia lesných ciest v rámci protipožiarneho a ozdravných opatrení; výstavba, rekonštrukcia, opravy a údržba protipožiarneho nádrží;
- budovanie protipožiarneho pásu a priesekov; ich čistenie a údržba.

Obnova potenciálu LH a zavedenie preventívnych opatrení – výška podpory

- Rozpočet opatrenia 3,9 mld. SKK
- Rozpočet projektov 2,99 mld. SKK
- Požiadavky z PRV 2,88 mld. SKK

OS 3

KVALITA ŽIVOTA VO VIDIECKYCH OBLASTIACH A DIVERZIFIKÁCIA VIDIECKÉHO HOSPODÁRSTVA

Opatrenia na realizáciu osi 3:

1. Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam
2. Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu
3. Vzdelávanie a informovanie
4. Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo
5. Obnova a rozvoj obcí
6. Získavanie zručností, oživovanie a vykonávanie stratégií miestneho rozvoja

OS 3 – 1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam

Podporované aktivity:

- rekreačné a ubytovacie zariadenia;
- doplnková výroba nepoľnohospodárskeho charakteru vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie s výnimkou veternej, vodnej a solárnej energie;
- areály vytvárajúce podmienky na rozvoj rekreačných a relaxačných činností (turistické chodníky, jazdectvo, rybárstvo, poľovníctvo, pltníctvo, cykloturistika, vodné športy, zimné športy, sauna, bazén, detské ihrisko a pod.).

OS 3 – 2 Cestovný ruch

Podporované aktivity

- nízkokapacitné ubytovacie zariadenia s kapacitou do 10 lôžok;

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

- prestavba/prístavba časti rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov na nízkapacitné ubytovacie;
- kempingové ubytovanie vrátane prístupových ciest v rámci areálu;
- doplnkové relaxačné zariadenia (sauna, krb, bazén a pod.).

OS 3 - 3 Vzdelávanie

Zameranie opatrenia

- Všetky formy ďalšieho vzdelávania, ktorých obsah je v súlade s cieľmi opatrenia a umožňujúce čerpať podpory v rámci opatrení osi 3.
- Rôzne formy informačných aktivít: tvorba nových vzdelávacích programov, tvorba analýz vzdelávacích potrieb, kurzy, školenia, tréningy, konferencie, semináre, televízne a rozhlasové kampane, výmenné stáže a návštevy, publikácie, webové portály.

OS 3 – 4 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo

Podporované aktivity:

- rekonštrukcia a modernizácia rekreačných zón;
- detské a športové ihriská (vrátane krytých), tržnic (vrátane krytých), amfiteátre, autobusové zastávky a pod.;
- rekonštrukcia a modernizácia obecných stavieb a objektov spoločenského významu vrátane ich okolia (okrem stavieb a budov evidovaných na MK SR v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok a lokalít UNESCO) vrátane zariadenia pripojenia na internet;

OS 3 – 5 Obnova a rozvoj obcí

Podporované aktivity:

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia vodovodov a kanalizácií;
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia miestnych ciest, lávok a mostov;
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia chodníkov, cyklotrás, verejného osvetlenia, verejných priestranstiev a parkov;

OS 3 Získavanie zručností

Podporované aktivity:

- vypracovanie integrovanej stratégie rozvoja územia v súlade so záväznou osnovou integrovanej stratégie rozvoja územia prístupu Leader (aktívizácia občanov, mapovanie územia, získavanie údajov, štúdie, podklady, analýzy, navrhovaná a implementačná časť);

- príprava programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí;
- vzdelávanie zamestnancov verejno – súkromných partnerstiev, ktoré sa podieľajú na príprave integrovanej stratégie územia;
- propagačné podujatia a vzdelávanie vedúcich pracovníkov verejno-súkromných partnerstiev súvisiace s prípravou prístupu Leader;

OS 4

MIESTNA AKČNÁ SKUPINA – VYTVORENIE

M.A.S. – občianske združenie v zmysle zákona SR o združovaní občanov č. 83/1990 Zb. s dodatočnými charakteristikami podľa Nariadenia 1974/2006 EK, a to:

- zastúpením verejného sektora (obce, VÚC, samospráva, štátna správa)
- zastúpením súkromného sektora (MVO, podnikatelia, občania)
- pomerné zastúpenie súkromného sektora v rozhodovacích orgánoch MAS je minimálne 50%
- vypracovaná integrovaná stratégia miestneho rozvoja (územie od 10 000 do 150 000 obyvateľov, s vylúčením obcí nad 20 000 obyvateľov, s aktivitami v súlade s Programom rozvoja vidieka 2007-2013 – Os 3,) v súlade s usmernením Riadiaceho orgánu – Ministerstva pôdohospodárstva SR
- ŠTATÚT M.A.S. – udelený MP SR

Miestna akčná skupina – zloženie

- Verejný sektor
obce, VÚC; ostatná štátna správa a samospráva
- Súkromný sektor
podnikatelia; MVO; občania
- Zamestnanci MAS – bez členstva v orgánoch:
manažér; účtovník

Miestna akčná skupina – orgány

- Rozhodovací orgán
- Výberová komisia
- Monitorovací a kontrolný orgán

Zastúpenie v orgánoch:

- Verejný sektor do 50%
- Súkromný sektor nad 50%

Územie pre implementáciu stratégie musí byť homogénne

To znamená že jeho hranica musí tvoriť jednu uzavretú krivku. Nepripustné je akékoľvek prerušenie územia t.j. nesmie pozostávať z dvoch alebo viacerých samostatných častí.

AKTUÁLNE TRENDY V SLOVENSKOM TURIZME

Ing. Gabriel Kuliffay

generálny riaditeľ sekcie turizmu Ministerstva hospodárstva SR

Štatistické údaje za 2008 / 2007 – 1.

UKAZOVATEĽ		2007	2008	INDEX 08/07
Devízové príjmy z AZCR	(mil. SKK)	49 751	55 152	110,9
	(mil. USD)	2 013	2 583	128,3
	(mil. EUR)	1 472	1 762	119,7
Devízové výdavky na PZCR	(mil. SKK)	37 721	45 913	121,7
	(mil. USD)	1 526	2 150	141
	(mil. EUR)	1 116	1 467	131,4
Saldo zahraničného CR	(mil. SKK)	12 030	9 239	76,8
	(mil. USD)	486	432	89
	(mil. EUR)	356	295	83
Podiel AZCR na HDP	(%)	2,7	2,7	101,3
Podiel na exporte služieb	(%)	28,7	30,5	106,3
Podiel na exporte tovarov a služieb	(%)	3,1	3,3	105,6

Štatistické údaje za 2008 / 2007 – 2.

UKAZOVATEĽ		2007	2008	INDEX 08/07
Počet turistov celkom (ubytovaných návštevníkov)		3 777 754	4 082 645	108,1
v tom: zahraniční		1 684 526	1 766 529	104,9
domáci		2 093 000	2 316 116	110,7
Počet prenocovaní turistov celkom		11 566 632	12 464 104	107,8
v tom: zahraniční		5 198 696	5 261 476	101,2
domáci		6 367 936	7 202 628	113,1
Priemerný počet prenocovaní celkom		3,1	3,1	99,7
v tom: zahraniční		3,1	3,0	96,5
domáci		3,0	3,1	102,2
Počet ubytovacích zariadení CR celkom		3 182	3 434	107,9
Počet izieb celkom		56 525	58 182	102,9
Počet lôžok celkom		146 655	151 991	103,6

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

Hlavné zdrojové trhy

ŠTÁT		Počet návštevníkov	INDEX 08/07	Počet prenocovaní	INDEX 08/07	Priem. počet prenocovaní	INDEX 08/07
ČESKO	2008	537 180	109,4	1 704 632	105,8	3,2	96,7
	2007	490 986		1 610 881		3,3	
POĽSKO	2008	308 437	126,5	941 975	123,5	3,1	97,6
	2007	243 917		762 890		3,1	
NEMECKO	2008	164 694	93,5	682 274	87,7	4,1	93,8
	2007	176 059		777 872		4,4	
MAĎARSKO	2008	90 123	96,1	225 271	90,9	2,5	94,7
	2007	93 797		247 703		2,6	
VEĽKÁ BRITÁNIA	2008	66 628	105,4	148 710	104,9	2,2	99,5
	2007	63 193		141 701		2,2	

Aktuálne trendy v slovenskom turizme

- Vývoj turizmu zaznamenal v roku 2008 zvýšenú dynamiku, rast návštevnosti klesal z Maďarska a z Nemecka
- Prejavuje sa trend smerujúci k častejšej účasti na dovolenkách (aj viackrát v priebehu roka) pri súčasnom skracovaní priemernej dĺžky pobytov
- Záujem zahraničných návštevníkov sa sústreďoval na zimné športy v lyžiarskych strediskách, dovolenky na horách a pri vode, pobyty v kúpeľoch a wellness pobyty, poznávanie pamiatok a nákupnú turistiku
- Rástol dopyt po hoteloch vyššej kategórie (5*), najmä v hlavných turistických centrách
- Priaznivý hospodársky rast sa prejavil rastom príjmov obyvateľstva a posilňovaním kurzu slovenskej koruny voči zahraničným menám
- Zvýšenie príjmov obyvateľstva sa odrazilo v raste účasti na domacom i pasívnom zahraničnom cestovnom ruchu
- Z ekonomického hľadiska sa táto skutočnosť prejavovala znižovaním aktívneho salda zahraničného cestovného ruchu s negatívnym dosahom na platobnú bilanciu štátu
- Pre budúce obdobie sa preto vynára úloha posilnenia domáceho cestovného ruchu,

Programové vyhlásenie vlády SR 2006 - 2010

- zriadenie satelitného účtu turizmu
- stanovenie zásad pre štátnu politiku rozvoja turizmu
- prehodnotenie Stratégie rozvoja cestovného ruchu SR do roku 2013 a príprava komplexnej legislatívy pre zabezpečenie realizácie štátnej politiky rozvoja turizmu
- podpora investícií do turizmu
- vytvorenie systému finančnej podpory aktivít samospráv, obcí, miest a podnikateľských subjektov pri rozvoji nosných foriem turizmu
- urýchlenie prác na novej zonácii chránených území

Nová stratégia rozvoja cestovného ruchu SR

Bola prijatá vládou SR v máji 2007 a vypracovaná na základe Programového vyhlásenia vlády SR z roku 2006. Pokrýva obdobie do roku 2013 v súlade s programovacím obdobím Európskej únie. Zámerom stratégie je adekvátne reagovať na nové globalizačné trendy pri využití konkurenčných prvkov a s cieľom zabezpečiť udržateľný rozvoj turizmu v oblasti hospodárskej, sociálnej i environmentálnej.

Strategický cieľ

Zvyšovanie konkurencieschopnosti turizmu pri lepšom využívaní jeho potenciálu, so zámerom vyrovnávania regionálnych disparít a tvorby nových pracovných príležitostí.

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

5 špecifických cieľov rozvoja turizmu

- Posilnenie postavenia odvetvia cestovného ruchu v národnom hospodárstve.
- Zvýšenie atraktívnosti Slovenska ako dovolenkového cieľa.
- Zvýšenie objemu pobytového cestovného ruchu.
- Zlepšenie štruktúry zahraničných návštevníkov Slovenska skvalitňovaním poskytovaných služieb.
- Podpora tvorby nových pracovných príležitostí najmä v regiónoch s významným potenciálom

Štátna politika cestovného ruchu SR

Bola prijatá vládou SR v septembri 2007. Definuje zásady, nástroje a nositeľov úloh implementácie cieľov štátnej politiky cestovného ruchu. Politikou cestovného ruchu sa chápe cieľavedomé (programové) ovplyvňovanie vývoja cestovného ruchu prostredníctvom zainteresovaných subjektov (nositeľov politiky) a pomocou špecifických nástrojov.

Základný cieľ

Základným cieľom štátnej politiky cestovného ruchu Slovenskej republiky je získavanie nových trhov a optimálne uspokojovanie potrieb domácich a zahraničných návštevníkov v cestovnom ruchu v trvalo udržateľnom prostredí tak, aby sa zabezpečila a zlepšila kvalita života domáceho obyvateľstva a aby z neho malo národné hospodárstvo čo najväčší úžitok. Pri napĺňaní tohto cieľa treba podporovať účasť domáceho obyvateľstva na cestovnom ruchu a zároveň rešpektovať únosnosť krajiny a sídiel v nej.

Hlavné nástroje

- podpora domáceho turizmu
- investičná politika
- trvalo udržateľný rozvoj turizmu
- satelitný účet turizmu
- reforma stredného odborného školstva
- modulový systém ďalšieho vzdelávania
- systém podporných programov
- medzirezortný koordinačný orgán
- zonácia územia
- marketingová stratégia SACR
- zákon o turizme

Vidiecky turizmus:

- umožňuje po úprave využívať jestvujúcu materiálnu základňu vo vlastníctve súkromných osôb, obcí a poľnohospodárskych družstiev, ktorá by sa inak nevyužívala,
- umožňuje speňaženie vlastných poľnohospodárskych produktov na stravovanie a pohostenie návštevníkov,
- napomáha obnove a rozvoju obce formou získania finančných prostriedkov z príjmu zo služieb cestovného ruchu,
- vytvára zaujímavú možnosť prípravy stravy pre návštevníkov z čerstvo vypestovaných poľnohospodárskych produktov,
- má pozitívny vplyv na regionálny rozvoj,
- má pozitívny vplyv aj na platobnú bilanciu a rozvoj cestovného ruchu na Slovensku.

Návrhy opatrení na zmiernenie vplyvov hospodárskej krízy:

- posúdiť možnosti znížiť DPH za ubytovacie i stravovacie služby z 19 % na 10 % v zmysle odporúčania EK
- v zákone č.561/2007 znížiť hranicu na možnosť poskytnutia investičnej pomoci pre podnikateľov v turizme
- znížiť daňové a odvodové zaťaženie podnikateľov v turizme
- zaviesť systém rekreačných poukážok na podporu DCR
- rekreačné pobyty pre štátnych zamestnancov rezortu vnútra a obrany vymedziť len na územie SR
- v Zákonníku práce zväziť možnosť na výrazné úpravy nepravidelného pracovného času v rámci roka (sezónne podniky)
- prostredníctvom podporných programov SZRB uľahčiť prístup malých a stredných podnikateľov k získavaniu finančných zdrojov

ZO SKÚSENOSTÍ PODNIKATEĽKY V CESTOVNOM RUCHU

Dovoľte aby som sa Vám predstavila, volám sa Ditta Baranyaiová a spolu s manželom prevádzkujeme rodinný penzión Starý Hostinec, ktorého sme aj majiteľmi. Starý Hostinec sa nachádza v obci Sv. Anton, ktorú asi mnohí poznáte pod názvom Antol. Sv. Anton je známy svojím poľovníckym múzeom, ktoré je zároveň druhým najkrajším múzeom na Slovensku svojou zachovalou expozíciou. Zároveň je Sv. Anton súčasťou Štiavnických vrchov a je v bezprostrednej blízkosti historického mesta B. Štiavnica.

Banská Štiavnica je jedným z najkrajších a historicky najzaujímavejších miest na Slovensku. V decembri roku 1993 sa Banskej Štiavnici dostalo najvyššieho medzinárodného uznania, keď bolo historické jadro mesta spolu s technickými pamiatkami v okolí zapísané do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

Pred spustením prevádzky penziónu sme začali ubytovacie služby poskytovať v súkromí do 10 lôžok. V rodičovskom dome manžela, mal manžel prerobené podkrovie RD na štvorizbový byt, ktorý mal samostatný vchod. My sme bývali panelákovom byte v B. Štiavniči kvôli deťom /škole, zdravotnej starostlivosti...../ a uvedené podkrovie sme využívali iba na víkendy. Z ekonomického hľadiska a na základe inšpirácie z ČR kde sme s manželom pôsobili vždy určitý počet dní v týždni a bývali sme po privátoch a penziónoch sme začali rozmyšľať na takýto využitím týchto priestorov. V tom to období sa začal rozvíjať aj cestovný ruch v B. Štiavniči.

Podkrovie sme prerobili na jeden apartmán a dve izbičky so spoločným soc. zariadením nižšej kategórie. Pred prerábaním sme preštudovali zákony o kategorizácii ubytovacích zariadení. V súčasnosti platí vyhláška č. 419/2001 Z. z., podľa ktorej sme si určili kategóriu do akej by naše ubytovanie v súkromí patrilo. Pred dokončením sme prizvali pracovníkov, ľudovo povedané, „hygieny“ aby nám ešte odporučili potrebné veci na dozariaďovanie priestorov. Vzhľadom nato, že už sme podnikali, tak v našom prípade išlo iba o rozšírenie živnosti a nemali sme problém s riešením daňových vecí, lebo ja som už pracovala v manželovej firme ako účtovníčka. O toto sme to mali ľahšie.

V prízemí už spomínaného rodinného domu bývali rodičia manžela, ktorých sa hlavne dotýkala celá táto naša aktivita, lebo prišli o časť svojho súkromia. Hlavne manželov otec bol človek ktorý nám pomohol s mnohými problémami na začiatku.

V našej obci sme boli prví, čo začali s prevádzkovaním ubytovania v súkromí a tak sa na začiatku sme sa my, ale hlavne rodičia, stretávali s rôznymi pripomienkami a posmeškami, no neskôr si ľudia v obci zvykli a začali sa pýtať ako nám to ide.

Nosná bola vždy letná sezóna, počas ktorej bolo dosť náročné sklbiť hlavné podnikateľské aktivity s ubytovaním, ale rodičia ubytovávali a my sme sa s manželom boli riaditeľmi takže sme upratovali. Na začiatku sme mali iba klientov, ktorí išli náhodou okolo a tu bol problém s neefektívnym využitím celého priestoru. Počas prvej sezóny sme zažívali rôzne situácie, napr, podkrovie malo 10 lôžok a my sme v ňom nemali 2 dni nikoho ubytovaného a prišiel manželský pár na jednu noc a hneď v zapätí prišlo 8 osôb na 5 nocí, ktorých sme už nemohli ubytovať a tým sme prišli o peniažky. Problém bol hlavne v tom že sme si nevedeli plánovať rezervácie. Po skončení prvej sezóny sme si rozbehli webovú



Dvor a ubytovacia časť

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu



Izba č. 14

stránku, kde už si nám klienti rezervovali pobyty vopred. Zároveň sme si dali určité podmienky pri ubytovaní v hlavnej sezóne a iné v mimosezónne. Po troch rokoch sme už mali okruh stálych zákazníkov, ktorí sa k nám vracali.

Počas roka nás pravidelne navštevovala kontrola z cudzineckej polície ako aj z ústavu národného zdravia – z hygieny, ale nakoľko pred spustením prevádzky sme s každým uvedeným orgánom spolupracovali, nezaznamenali sme väčšie problémy.

Po 6 rokoch prevádzky sme sa s manželom rozhodli, že by sme sa po čase radi usadili doma a návštevnosť ubytovania v súkromí nám ukázala jasne, že ubytovacie služby u nás v regióne sú jednoznačne tým správnym smerom. Rozhodli, že si postavíme penzión.

Na začiatku sme sa pokúšali odkúpiť objekt pri našom kaštieli, ktorý v tej dobe predávalo múzeum, no naše využitie objektu sa im nepáčilo, a tak sme rozmýšľali a hľadali najvýhodnejšie miesto s najnižšími finančnými nákladmi na našu realizáciu. Nakoniec sme prišli nato, že najjednoduchšie bude prestavať RD, ktorý sme mali už asi 10 rokov vo vlastníctve a využívali sme jeho časť na kancelárske priestory pre našu stavebnú spoločnosť, neskôr na

prenájom /manžel v ňom prerobil 2 byty /. Tento objekt bol v strašnom stave hlavne jeho zadná časť, ktorá bola postavená okolo roku 1890 a kedysi slúžila ako židovská krčma, neskôr ako stolárska dielňa.

Už na začiatku sme hľadali hlavnú myšlienku celého nášho projektu nakoľko my sme nechceli poskytovať iba ubytovacie a stravovacie služby, ale sme chceli vytvoriť niečo úplne iné, čo v našej oblasti chýbalo. V prvom rade sme riešili štýl ubytovacích zariadení. Manžel je veľmi kreatívny človek a tak vymyslel základný bod, od ktorého sme sa začali odvíjať.

Náš penzión bude ako sedliacky dvor, kde keď prejdete za bráničku, sa vrátite do spomienok. Nebudeme v ňom poskytovať iba, už spomínané ubytovacie a stravovacie služby, ale budeme ponúkať klientom doprovodný program Rok na dedine, ktorý spočíva vo vyzdvihnutí jednotlivých období roka, ktoré mali pre našich predkov význam a tieto budeme našim klientom predstavovať. Na základe tejto myšlienky naša fantázia začala pracovať a tak sme si naplánovali, že v prvej časti, ktorá sa skladá z reštaurácie a 5 izieb, budeme predstavovať domácom a zahraničným klientom jednotlivé regióny Slovenska. Podľa vybraných regiónov sme izbičky pomenovali a začali zariaďovať.

Vrátila by som sa k začiatkom prestavby nášho zariadenia a hlavne k financovaniu. Pred začiatkom rekonštrukcie prvej časti sme podali projekt ešte do predvstupových programov EU – PHARE, kde sme neuspeli, po vstupe do EU sme podali projekt na celý objekt opäť do štrukturálnych fondov, kde sme opäť neuspeli. Manžel už nechcel ďalej čakať, tak začal sám opravovať objekt a tým sa rekonštruk-



Izba č. 16

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

cia rozbehla. Nakoniec sme prvú časť dokončili po roku a troch mesiacoch a skolaudovali sme ju 28.6.2005. Od 1.7.2005 začala naša prvá sezóna, ktorá bola pre nás dosť náročná jednak z finančného, ako aj z časového hľadiska. Predtým sme nikdy nepracovali k gastronómii, tak začiatok bol veľmi ťažký. Rozdelili sme si s manželom úlohy on sa stará o kultúrny program a práce na údržbe alebo lepšie povedané na neustálom pristavovaní a zlepšovaní a ja sa starám o financie marketing, personálne zabezpečenie....

V ďalšej sezóne sme otvorili ďalších 7 izieb, ktoré sme zamerali na obce v našom regióne, ktoré sa nám najviac páčili. Jedna z izieb je bezbariérová. V ďalšom roku sme pristavili šopu, ktorá slúži ako spoločenská miestnosť, konferenčná miestnosť, miestnosť na kultúrne podujatia, ale aj na stravovacie účely - ako salónik (niekedy nám trochu robí problém vysvetliť klientovi že šopa je salónik). V súčasnej dobe máme 12 izieb v kategórii penzión** s 28 lôžkami a 10 prístelkami. Reštaurácia má kapacitu 35 miest, terasa 25 miest a šopa 20 miest. Celý objekt sa skladá z dvoch ubytovacích častí, čo je výhodné hlavne v mimosezónnom období, kedy je možné trvalo vykurovať iba jednu časť a druhú využívať iba počas víkendov. Máme 4 zamestnancov, 2 kuchárky a 2 čašníčky.

Počas víkendov a rôznych akcií pracujeme všetci, to znamená 2 zamestnanci, ja s manželom a naše staršie 3 deti, naša najmladšia sa stará o svoje pracovisko t.j. pieskovisko. Má 6 rokov. Počas sezóny priberáme ešte 1-2 pomocné pracovné sily na polovičný úväzok.

Celá prevádzka penziónu sa opiera o kultúrny program počas celého roka. Začíname fašiangami, pokračujeme Veľkou nocou, stavaním mája, Oslavami letného slnovratu a predvianočnými zvykmi pod názvom Stridžie dni. Program začal tvoriť manžel, ktorý má vzťah k divadlu. Našiel si v Antone skupinku detí, s ktorou začal nacvičovať prvé programy podľa námetu z knížiek o Honte. Neskôr z časových dôvodov túto činnosť prebrala jeho sestra, ktorá sa presťahovala z Bratislavy domov a predstavala susedný domček pri penzióne na relax centrum Dobrô telo. Týmto sme naša ponuka rozšírila o ďalšie služby. Počas programov prizývame rôznych remeselníkov, muzikantov, ľudových umelcov...

Zo skúseností z ubytovania v súkromí sme vedeli že na rozbehnutie penziónu je potrebné 3-5 rokov a neustále pripravovanie nových programov, nových jedál, nových zaujímavostí.



Reštaurácia

Už tretí rok využívame finančnú pomoc z VÚC B. Bystrici pri organizovaní všetkých kultúrnych programov v našom zariadení, nakoľko organizovanie už spomínaných podujatí je dosť finančne náročné a naše finančné prostriedky z rozpočtu penziónu sú obmedzené. S pomocou miestnej samosprávy a hlavne za podpory pani starostky, sme tento rok zrekonštruovali most pri penzióne, kde obec prispela polovicou finančných prostriedkov z daní za ubytovanie, ktoré sme odviekli v minulom roku do rozpočtu obce.

Tento rok sme začali ponúkať rôzne pobyty, o ktoré však nebol veľký záujem, takže robíme prípravu jesene od októbra do februára, kedy máme prudký pokles návštevnosti. Pripravujeme ju pre viacero segmentov trhu, k rodinám s deťmi by sme chceli pripojiť seniorov, pre ktorých by sme pripravili zľavnené pobyty od nedele – do stredy, kedy je u nás klud a pokoj. Pripravujeme aj nové ponuky pre firmy, ktorým vyhovuje naša kapacita.

V súčasnej dobe pripravujeme pár akcií pre domáчих ako aj zahraničných hostí, ktoré sú zamerané na predstavovanie našej kultúry a gastronómie najmä Ochutnávok slovenských jedál a Osláv letného slnovratu 20.6.2009, na ktoré Vás srdečne pozývam.

Ak vás zaujal náš penzión dovoľujem si Vám dať do pozornosti našu webovú stránku www.stary-hostinec.sk, kde nájdete jednak pripravované akcie, fotogalériu izieb, ale aj videa z jednotlivých akcií.

Ďakujem Vidieckemu parlamentu za možnosť porozprávať o našom zariadení.

Ditta Baranyaiová

VIDIECKY CESTOVNÝ RUCH V ÚZEMÍ MIKROREGIÓNU MURÁNSKA PLANINA

Charakteristika územia Mikroregiónu MURÁNSKA PLANINA

Mikroregión má rozlohu 46 000 ha. Lesy tvoria až 86% územia. Ostatná pôda sa využíva ako pasienky, v menšej miere na pestovanie obilnín a zemiakov. Chová sa tu hovädzí dobytok – mliečne i mäsové typy a ovce, z ktorých sa zužtkováva mäso, mlieko a vlna.



Mapa Mikroregiónu

Obchodné centrum MR neexistuje. Obyvatelia uspokojujú svoje potreby podľa jednotlivých okresov v okresných mestách, pretože sú viazaní legislatívnou príslušnosťou a aj dopravné spojenia sú takto orientované. Mesto Tisovec je priemyselným centrom MR – nachádzajú sa tu najväčší zamestnávateľa v území MR.

Počet obyvateľov jednotlivých obcí mikroregiónu

Čierny Balog	5100
Tisovec	4125
Pohronská Polhora	1672
Michalová	1 390
Muráň	1257
Muránska Dlhá Lúka	839
Muránska Lehota	223
Muránska Huta	194
SPOLU	14 800

Kontakt:

Mikroregión Muránska planina
Nám. Dr. V. Clementisa 1
980 61 Tisovec

kancelaria@muranskaplanina.com

www.muranskaplanina.com

Predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu

► Príroda

Živá príroda mikroregiónu ponúka možnosť vidieť zaujímavé živočíchy a to aj druhy európskeho významu – mlok karpatský, kunka žltobruchá, skokan hnedý; veľké šelmy – medveď hnedý, vlk obyčajný, rys ostrovid; 14 druhov netopierov v tuneli pod Dielikom.

Z rastlinnej ríše sú zaujímavé hlavne endemit lykovec muránsky, kvitnúca rastlina ktorá sa inde nevyskytuje a je aj súčasťou erbu MR, vachta trojlístá, tis obyčajný, pre milovníkov prírody je zaujímavý Dobročský prales.

Významné geomorfologické útvary sú: Fabová hoľa (1439 m n. m.), Hradová (887 m n.m.).Kleňovský Vepor (1338 m n.m., ktorý je chráneným územím s výmerou 2 576 437 m²),

Ďalšie zaujímavé lokality sú: Trstie, jaskyňa Suché doly; minerálny prameň – periodická vyvieracia Tisovská Šťavica a národná prírodná pamiatka jaskyňa Bobačka pri Muránskej Hute s dĺžkou jaskynného systému 2221 m.

► Kultúrno - historické pamiatky

Predovšetkým treba spomenúť známu Gotickú cestu. Ďalšie zaujímavé objekty sú

Rudná magistrála; ozubnicová železnica na trati Pohronská Polhora - Tisovec (kultúrna pamiatka); Muránsky hrad.

Milovníkov histórie zaujmú aj sakrálné stavby: kostoly v Čiernom Balogu, Tisovci, Pohronskej Polhore, Michalovej, Muráni a Muránskej Hute, Muránskej Lehote ako aj pomníky a pamätné dosky Terézie Vansovej, Štefana Marka Daxnera, Vladimíra Clementisa, Dr. Pavla Jozeffyho.

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

► Atraktívne podujatia a miestne špeciality

Deň stromu v Čiernom Balogu; Už sa fašiang kráti, Katarínske dni (podujatia v obci Čierny Balog); Ródeo v obci Muráň; Michalské hody, so špecialitami ako polhorské tľapkance v obci Pohronská Polhora; Dni mesta Tisovca; Hubertová jazda v Michalovej; Muránske hradné dni v Muráni, organizované v spolupráci s NPMP; chov polodivokých koní Norika muránskeho vo Veľkej lúke; Sochárske sympóziu akadémií umení konané v Pohronskej Polhore.



Ródeo v obci Muráň

Produkty cestovného ruchu

Jedným z ucelených produktov cestovného ruchu, zahŕňajúcich atraktivitu rôznych typov je Vydrovská dolina (Čierny Balog). K atraktivitám Vydrovej doliny patria:

- **Lesnícky skanzen**, – vypovedá o lese a práci lesníkov v ňom. Bol založený v roku 2002. Podstatou múzea je 3300 m chodník lesného času, kde je 64 náučných zastávok o histórii lesa, jeho životodarných funkciách, harmónii a kráse, o práci lesníkov, ktorí ho chránia a využívajú. Všetky zastávky obsahujú reálne trojrozmerné exponáty s informačnými tabuľami v slovenskom a anglickom jazyku. Lesnícky skanzen je prístupný pre malých aj veľkých, pre laikov aj odborníkov. Pre všetkých je okrem poučenia aj miestom oddychu a zábavy. Súčasťou skanzenu je Čiernohronska železnica, ktorá priväža návštevníkov priamo do vstupného areálu.
- **Čiernohronska železnica**, – jazda v drevených vagónikoch historickej lesnej železničky nádherným vidieckym prostredím a očarujúcou prírodou, sprevádzaná pískaním lokomotívy umožňuje vrátiť sa v čase tam, kde sa kedysi zväžalo drevo.

História úzkorozchodnej Čiernohronskej železnice siaha do roku 1898, kedy boli vypracované prvé dokumenty na jej výstavbu. V roku 1901 sa začalo stavať a 9. 1. 1909 sa spustila jej pravidelná prevádzka s tradičným úzkym rozchodom 760 mm. Železnica vznikla za účelom zväžania dreva z okolitých lesov. Dĺžka všetkých tratí dosiahla postupne 132 km – najviac so všetkých 40-tich lesných železníc na Slovensku. Po zastavení jej prevádzky dňom 31. 12. 1982 bola odsúdená na zánik zošrotovaním. Bola zachránená vďaka práci nadšencov a dobrovoľníkov mládežníckeho hnutia Stromu života. K opätovnému obnoveniu jej prevádzky došlo v 1. 5. 1992, odkedy je táto Národná kultúrna pamiatka sprístupnená ako turistická atrakcia na zachovanom 16 km úseku Chvatimech - Čierny Balog - Vydrovská dolina podľa cestovného poriadku v lete i v zime.

- **Náučný chodník históriou a tradíciami** – so 14 zastávkami, na 2 km trase vedúcej lesnou cestou z centra obce Čierny Balog až do Vydrovej doliny k jedinečným atrakciám – Lesníckemu skanzenu a Čiernohronskej železnici. Na náučných tabuliach je popis 13. osád obce a významné oblasti jej histórie. Trasa vedie vedľa balockého cintorína a kaplnky.
- Služby, poskytujúce ubytovanie (chaty, chalupy, penzióny, ubytovanie na súkromí,...), stravovacie možnosti, detské tábory, informačné služby, predaj suvenírov, náučné chodníky, turistické a cykloturistické trasy, smerujúce k zaujímavým miestam mikroregiónu (Veporské vrchy, Dobročský prales, lesy a príroda, vidiek so svojou typickou architektúrou).

Ďalším novovznikajúcim produktom cestovného ruchu, je rozvoj lokality Zbojská, v ktorej je aj informačná kancelária v Zbojníckom dvore. Zbojnícky dvor je viac ako salaš a viac než reštaurácia. Je priam stvorený pre aktívny oddych v príjemnom prostredí, návštevník tu môže spoznať bežný život na salaši, alebo navštíviť rôzne kultúrne podujatia, poprípade sa odvieť Zbojníckou strelou na Gazdovský dvor v lokalite Krátke (Pohronská Polhora).

Územie mikroregiónu Muránska planina ponúka širokú paletu produktov cestovného ruchu, ale lepšie je raz vidieť ako stokrát čítať. Preto všetkých čitateľov pozývame do nášho mikroregiónu aby sa osobne presvedčili o jeho atraktivite.

Terézia Faltánová, Katarína Pindiaková

VIDIECKY CESTOVNÝ RUCH VO SVETLE ZÁVEROV V. FÓRA VIPA

OZ Vidiecky parlament na Slovensku vznikol v roku 1999 ako prípravný výbor, ktorý bol zaregistrovaný ako občianske združenie v roku 2000. Jeho poslaním je: presadzovať zvyšovanie kvality života na vidieku a podporovať vidiecke iniciatívy pri riadení vidieckeho rozvoja.

Medzi priority patria celoštátne stretnutia aktérov vidieckeho rozvoja, s názvom – Fórum Vidieckeho parlamentu, vždy na dva roky dopredu, stanovujú Programové priority, ktoré sa zabezpečujú v plánoch aktivít OZ VIPA SK, Regionálnych Vidieckych parlamentov a iných subjektov patriacich do siete VIPA.

Hlavné aktivity VIPA sú:

ADVOKÁCIA, ktorej účelom je

- posudzovať právne predpisy a strategické dokumenty štátu, aby boli v súlade s potrebami vidieka,
- zúčastňovať sa na práci hodnotiacich a monitorovacích orgánov v záujme dodržiavania zákonov, transparentnosti pri rozhodovaní, rovnakého zaobchádzania a rešpektovania záujmov vidieka,
- protestovať proti rozhodnutiam, ktoré nezodpovedajú záujmom vidieka a obhajovať poškodené subjekty.

PODPORA VZDELÁVANIA je zameraná na

- propagáciu vzdelávania, ako najvýznamnejšej podmienky úspešnosti rozvojových programov,
- prípravu vzdelávacích aktivít pre celoživotné vzdelávanie vidieckych manažérov,
- odporúčanie najvhodnejších vzdelávacích programov, expertov a inštitúcií pre rozvoj vidieka.

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA sa orientuje na

- účasť na tvorbe európskej vidieckej politiky členstvom v európskych organizáciách a sieťach,
- prístup k zahraničným skúsenostiam a k úspešným riešeniam z praxe v iných krajinách,
- zabezpečovanie zahraničných partnerov pre projekty našich členov a partnerských organizácií.

OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA sa

orientuje na:

- udržanie a zlepšovanie životného prostredia pre kvalitný život a proti vyludňovaniu vidieka,

- také využívanie prírodného bohatstva, ktoré nepoškodzuje vidiecku krajinu a jej ekológiu,
- Program obnovy dediny, aby rozvoj neohrozoval uchovanie tradičných hodnôt vidieka.

PROPAGAČNÁ ČINNOSŤ, ktorej účelom je:

- šíriť informácie, podporujúce autoritu VIPA aby ľahšie presadzoval požiadavky vidieka,
- využívať časopis „Náš vidiek“, internetový portál www.vipa.sk, propagačné akcie, ako Dni vidieka v NR SR, tlačové konferencie a i. na osvetu, propagáciu svojich aktivít, výsledkov a oblastí, v ktorých môžeme poskytnúť partnerom pomoc a podporu.

PODPORA REGIÓNÁLNEHO ROZVOJA sa orientuje na:

- propagáciu prístupu LEADER ako najlepšieho riešenia integrovaného rozvoja vidieckych území s využitím endogénnych zdrojov a ľudského kapitálu Miestnych akčných skupín,
- rozvoj vidieckych podnikov najmä v odvetví služieb, vidieckej turistiky, ľudových remesiel, výroby tradičných miestnych produktov, zhodnocovania miestnych zdrojov, využívania alternatívnych zdrojov energie, spracovania odpadov apod.

PRESADZOVANIE ROVNOSTI PRÍLEŽITOSTÍ realizujeme

- dôrazným vystupovaním proti všetkým formám diskriminácie na základe rasy, pôvodu, pohlavia, veku, orientácie, názorov, politickej príslušnosti apod.
- opatreniami proti znevýhodňovaniu vidieckych oblastí voči mestám, proti komplikovanej administratíve a netransparentnosti pri hodnotení a výbere projektov, proti hrozbe sociálnej exklúzie, proti uplatňovaniu straníckych a klientelistických záujmov.

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

PARTNERSKÁ SPOLUPRÁCA V SIETI sa orientuje na:

- hľadanie spojenectva so všetkými subjektmi s rovnakými alebo podobnými cieľmi a ich zapájanie do spolupráce v sieti VIPA, formou partnerských zmlúv,
- koordinácia aktivít organizácií zapojených do siete VIPA, prostredníctvom Rady regiónov,
- prenos skúseností členov a partnerov s úspešnejšími advokačnými aktivitami voči krajským samosprávam a úradom na menej skúsené subjekty.

Ako som už hovorila OZ VIPA SK prijíma do svojich akčných plánov úlohy na základe Záverov prijatých na Zasadnutiach Fóra Vidieckeho parlamentu. Tak to bolo aj v oblasti vidieckeho cestovného ruchu. Vychádzali sme zo Záverov V. Fóra Vidieckeho parlamentu v Bytči, ktoré požadovali:

- Presadzovať legislatívnu podporu vidieckeho cestovného ruchu
- Organizovať kampane pre legislatívne zmeny na zlepšenie legislatívneho zázemia pre malých poskytovateľov služieb.
- Presadzovať zavedenie „rekreačných šekov“ pre tuzemské dovolenky a pobyty.
- Usilovať o zlepšenie a jednoznačné vymedzenie podmienok pre ubytovávateľov na súkromí.
- Podporovať miestne produkty (miestne špeciality, „Predaj z dvora“, podávanie jedál pre vlastných hostí) ako turistickú atraktivitu.
- Zabezpečiť poradenstvo, vzdelávanie a šírenie dobrých príkladov
- Formulovať požiadavky na tvorbu vzdelávacích programov.
- Posilniť poradenstvo v oblasti marketingu a zlepšovania ponuky.
- Prikročiť k tvorbe databázy dobrých príkladov.
- Vytvárať infraštruktúru pre výmenu skúseností a vzájomnú podporu (regionálne združenia poskytovateľov služieb cestovnému ruchu, databázy produktov vidieckeho cestovného ruchu, tvorba metodík)

Na základe uvedeného OZ VIPA SK prikróčil k realizácii aktivít na podporu vidieckeho cestovného ruchu. Preto bola do projektu Infodní VIPA na prvé miesto zaradená téma vidieckej turistiky, ako jedna zo šiestich nosných tém tohto informačno-vzdelávacieho projektu. Preto sa s takým nadšením pristúpilo k formulovaniu „Vyhľadania účastníkov Informačného dňa Vidieckeho parlamentu“.

Dúfam, že orgány a organizácie, zúčastnené na rozvoji vidieckeho cestovného ruchu, ktorým toto Vyhľadanie zašleme, si ho všimnú a primeraným spôsobom naň zareagujú. Ďalej dúfam, že pre členov VIPA a ďalších aktérov vidieckeho rozvoja sa stane podnetom pre aktívnu prácu.

Mária Behanovská

Cenník inzercie

v časopise
Náš vidiek
2009



► ¼ strana
16,60 €

► ½ strana
33,20 €

► celá strana
49,80 €

Pre členov OZ VIPA SK
zľava vo výške 25 %

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

VYHLÁSENIE ÚČASTNÍKOV 1. INFORMAČNÉHO DŇA VIDIECKEHO PARLAMENTU

konaného 22. 5. 2009 v Tisovci, venovaného vidieckemu cestovnému ruchu na Slovensku

Účastníci stretnutia, členovia a priaznivci Vidieckeho parlamentu (VIPA) na Slovensku, považujú cestovný ruch za významné odvetvie hospodárstva, ktoré pri existujúcom prírodnom a ľudskom potenciáli pomôže rozvoju slovenského vidieka zhodnocovaním jeho miestnych zdrojov.

Aj z dôvodu súčasnej hospodárskej krízy na Slovensku považuje VIPA SK za dôležité zvýšiť podporu vidieckemu cestovnému ruchu, ktorý zároveň umožňuje ponúkať kvalitnú domácu dovolenku.

Vidiecky parlament na Slovensku má vážny záujem o rozvoj cestovného ruchu na slovenskom vidieku, čo vyplýva aj zo záverov V. fóra Vidieckeho parlamentu.

Podnikatelia a ľudia na vidieku, ktorí poskytujú a chcú poskytovať služby vo vidieckom cestovnom ruchu potrebujú predovšetkým jasné pravidlá a „pokoj“ pre svoju prácu.

Aby bolo možné bez veľkých prekážok poskytovať kvalitné služby vo vidieckom cestovnom ruchu, k tomu je nevyhnutné:

- urýchlene prijať zákon o turizme,
- vytvoriť Radu vlády pre vidiek,
- agendou vidieckeho turizmu ako jednej z ťažiskových foriem cestovného ruchu na Slovensku sa trvale zaoberať na príslušnej sekcii Ministerstva pôdohospodárstva SR,
- agendou vidieckeho turizmu ako jednej z ťažiskových foriem cestovného ruchu na Slovensku sa trvale zaoberať na príslušnej sekcii ministerstiev SR
- posilniť partnerskú spoluprácu miestnych a regionálnych samospráv, podnikateľskej sféry a mimovládneho sektora s cieľom dosiahnuť zvýšenie kvality života obyvateľov vidieka,
- vytvoriť podmienky pre nový cyklus systematického vzdelávania v oblasti vidieckeho cestovného ruchu v územiach, ktorý bude dostupný širokej verejnosti,
- pri rozvíjaní povedomia o vidieckom cestovnom ruchu poskytovať bezplatné základné poradenstvo,

- prostredníctvom Slovenskej agentúry pre cestovný ruch zabezpečovať kvalitný marketing a propagáciu vidieckeho turizmu doma i v zahraničí,
- vyčleniť dostupné finančné nástroje na tvorbu produktov vidieckeho cestovného ruchu (produkty v územiach často existujú len v podobe projektových návrhov, lebo neexistujú zdroje na ich realizáciu a následný marketing produktu - nedostatok grantov, regranting na propagáciu v rámci regiónov, atď),
- zaviesť avizovaný projekt rekreačných poukážok s primeraným podielom štátu,
- zjednodušiť hygienické pravidlá pre predaj vlastných potravinárskych produktov z gazdovského dvora,
- pre zjednodušenie podnikania na vidieku doceliť úpravu Živnostenského zákona na činnosť ubytovania v súkromí do 10 lôžok (chýba jednoznačný legislatívny výklad),

My, členovia a priaznivci Vidieckeho parlamentu na Slovensku, sme nápomocní pri rozvíjaní povedomia o význame vidieckeho cestovného ruchu ako jedného z významných nástrojov pre riešenie sociálneho a hospodárskeho rozvoja slovenského vidieka a sme aktívne prítomní pri realizácii aktivít v oblasti vzdelávania, propagácie, mapovania zdrojov v tejto oblasti.

Na záver otázka z auditória:

„Je cestovný ruch súčasťou slovenskej ekonomiky, je hospodárskym odvetvím?“

*Účastníci „Informačného dňa vidieckeho parlamentu“,
TISOVEC, 22. 5. 2009*

REAKCIE NA VYHLÁSENIE ÚČASTNÍKOV 1. INFORMAČNÉHO DŇA VIPA



Bratislava 22. júla 2009

Vážená pani predsedníčka Vidieckeho parlamentu,
vážené dámy, vážení páni,

poslali ste mi „**Vyhlásenie účastníkov Informačného dňa Vidieckeho parlamentu konaného 22.5. 2009 v Tisovci venovaného vidieckemu cestovnému ruchu na Slovensku**“, ktoré som si so záujmom prečítal. K niektorým informáciám zahrnutým v dokumente uvádzam v ďalšom texte svoje stanovisko či odporúčanie.

Slovensko je svojím prevažne vidieckym charakterom priam predurčené na dynamický rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky. Zaradenie medzi päť hlavných foriem cestovného ruchu v SR, ako ich definovalo Ministerstvo hospodárstva SR, je plne oprávnené.

Domnievam sa, že Slovensko zatiaľ svoj potenciál v tomto smere nevyužilo. Súčasný stav má zrejme aj historické korene: kolektivizáciou a dlhými rokmi hospodárenia v družstvách u nás zanikli typické „gazdovstvá“, ktoré by mohli byť dôležitým prvkom rozvoja tejto formy cestovného ruchu, ako to vidíme napr. v susednom Rakúsku.

Uznávam, že je stále dosť prekážok brániacich väčšiemu rozvoju vidieckeho turizmu. Nepovažujem však za vhodné vytrhnúť túto jednu z mnohých foriem z celkového kontextu cestovného ruchu a výlučnú pozornosť zamerať len na jej rozvoj. Je nereálne žiadať existenciu samostatných špecialistov na vidiecky turizmus na ministerstvách, do kompetencie ktorých cestovný ruch nepatrí. Preto Vám odporúčam intenzívnu spoluprácu hlavne s Ministerstvom hospodárstva SR – sekciou turizmu, ktorá pripravuje návrh zákona o turizme s cieľom jeho predloženia do legislatívneho procesu v budúcom roku. Rovnako by sa dali cez ministerstvo riešiť aj otázky intenzívnejšej propagácie vidieckeho turizmu a agroturistiky, keďže do kompetencie rezortu patrí aj Slovenská agentúra pre cestovný ruch zabezpečujúca propagačné služby.

Svojou iniciatívou by ste mohli uspieť aj pri vzdelávaní v oblasti vidieckeho turizmu cez vzdelávacie

projekty spolufinancované z ESF. Rovnako vidím priestor pre Vašu iniciatívu i pri vytváraní partnerstiev medzi územnými samosprávami, podnikateľskou sférou a mimovládny sektorom.

Uznávam, že celé odvetvie cestovného ruchu v SR je silne podkapitalizované. Z pohľadu štátnej správy sú možnosti (spolu)financovania rozvoja vidieckeho turizmu hlavne zo zdrojov EÚ – z Programu rozvoja vidieka, z Regionálneho operačného programu a z OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. Sú tu aj prostriedky kapitoly MH SR v štátnom rozpočte pre cestovný ruch ako celok, príp. dotácie. Na kapitálovo tak náročnú oblasť; akou cestovný ruch bezpochyby je, samozrejme nemôžu stačiť len prostriedky EÚ a štátneho rozpočtu. Aktivizovať sa musí aj samospráva, ale hlavne samotní podnikatelia, ktorých je v oblasti cestovného ruchu u nás štatisticky temer 20 tisíc.

Projekt rekreačných poukážok navrhlo MH SR ako súčasť protikrízových opatrení. Návrh sa však stretol s výrazným nesúhlasom Združenia miest a obcí, keďže by sa jeho realizáciou znížili príjmy z daní plynúce samospráve. ZMOS odporučil financovanie cez štátny rozpočet, čo však v aktuálnej ekonomickej situácii Slovenska nie je reálne. Konfederácia odborových zväzov zase navrhla využitie sociálneho fondu, čo má tiež svoje úskalí. Podľa informácií MH SR sa aktuálne hľadá riešenie, hoci v kontexte rôznych aktuálnych problémov táto téma nie je dominantná.

Osobitne ma zaujala myšlienka zriadenia Rady vlády pre vidiek. Predpokladám, že zameranie rady by bolo širšie, nielen na vidiecky turizmus a agroturistiku. Odporúčam túto myšlienku, ktorú ste už predostreli na viacerých fórach, podrobnejšie prerokovať s Ministerstvom pôdohospodárstva SR v súčinnosti s Ministerstvom hospodárstva SR. K tomu ako podklad odporúčam pripraviť konkrétnejší návrh zamerania a fungovania rady. Ja osobne túto Vašu ideu podporujem.

Podpredseda vlády Slovenskej republiky
Dušan Čaplovič

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

reakcie na Vyhlásenie účastníkov 1. informačného dňa VIPA – pokračovanie

Bratislava 9. júla 2009



Vážená pani predsedníčka,

kancelária ministra financií SR nám z dôvodu vecnej príslušnosti odstúpila list z občianskeho združenia Vidiecky parlament – **Vyhlásenie účastníkov Informačného dňa Vidieckeho parlamentu konaného 22. 5. 2009**, ktorý bol zameraný na problematiku vidieckeho cestovného ruchu. V predmetnej výzve účastníci poukazujú na potrebu prijatia viacerých opatrení s cieľom odstránenia prekážok na poskytovanie kvalitných služieb v tejto oblasti.

V tejto súvislosti chcem pozdraviť Vaše občianske združenie a oceniť Vašu snahu o poskytovanie kvalitných služieb ako nevyhnutného predpokladu pre rozvoj turizmu, predovšetkým v záujme spokojnosti jeho účastníkov. Ubezpečujem Vás, že je úlohou i záujmom Ministerstva hospodárstva SR, ako ústredného orgánu štátnej správy pre oblasť turizmu, podporovať všetky aktivity smerujúce k rozvoju tohto odvetvia. Z tohto hľadiska je potrebné uviesť niektoré skutočnosti k navrhovaným opatreniam, ktoré zaslaná výzva charakterizuje ako nevyhnuté.

Ministerstvo hospodárstva SR v súčasnosti spracúva legislatívny zámer zákona o turizme, ktorého cieľom je nielen stanovenie jednotnej organizačnej štruktúry turizmu, zlepšenie koordinácie činnosti všetkých zúčastnených subjektov, stanovenie ich kompetencií a zodpovednosti, ale aj vymedzenie systému jeho viaczdrojového financovania. Legislatívny zámer sa spracúva v súčinnosti so samosprávnymi inštitúciami i odborníkmi v tejto oblasti. Vzhľadom na predpokladaný vplyv tejto normy na štátny rozpočet možno očakávať pomerne dlhé a zložité rokovania s rezortom financií. V tejto súvislosti radi prijímame i Vaše návrhy a podnety, ktoré je možné uplatniť tak v rámci prípravných prác, ako aj v rámci pripomienkového konania. Legislatívny zámer zákona o turizme chceme predložiť na rokovanie vlády SR do konca t. r. s tým, že po jeho schválení bude spracované samotné paragrafové znenie zákona. Predpokladáme, že zákon posilní spoluprácu na regionálnej a lokálnej úrovni tak, ako je to uvedené aj vo Vašej výzve. Som však toho názoru, že ani v súčasnosti nič nebráni takejto spolupráci samosprávnych, podnikateľských i mimovládnych inštitúcií. Legislatívne je možné zakladať združenia napríklad v zmysle Občianskeho zákonníka i zákona č. 83/1990 o združovaní občanov

v znení neskorších predpisov. Do úvahy prichádzajú aj ďalšie normy ako napríklad zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení zákona č. 35/2002 Z. z., prípadne zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.

V súvislosti s návrhom na vytvorenie Rady vlády SR pre vidiek je potrebné poukázať na už v súčasnosti existujúcu Radu vlády SR pre regionálnu politiku a dohľad nad štrukturálnymi operáciami. Rada, ako poradný orgán vlády SR, prerokováva dokumenty v oblasti regionálnej politiky a regionálneho rozvoja, materiály týkajúce sa predstupovej pomoci z programov PHARE, ISPA a SAPARD, štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Iniciatív Spoločenstva. Jej predsedom je podpredseda vlády SR pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny Dušan Čaplovič. Odporúčam preto riešiť problematiku vidieka spoluprácou s týmto poradným orgánom vlády SR.

V súvislosti s Vašimi návrhmi pre oblasť ústrednej štátnej správy podotýkam, že v súčasnosti má Ministerstvo pôdohospodárstva SR vo svojej organizačnej štruktúre zriadenú sekciu poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, v rámci tejto sekcie existuje odbor rozvoja vidieka. V podmienkach Ministerstva hospodárstva SR sa problematikou turizmu zaoberá sekcia turizmu. Do kompetencie tohto útvaru patria aj otázky vidieckeho turizmu a agroturizmu ako integrálnej súčasti turizmu na Slovensku. Som preto toho názoru, že v spolupráci s touto sekciou nájdete dostatok priestoru na riešenie aktuálnych problémov v danej oblasti. Iste nie je technicky, organizačne ani kompetenčne možné, aby sekcia turizmu pôsobila ako poradenský orgán pre každého podnikateľa vo vidieckom turizme a agroturizme. Priestor však vidím napríklad pri rôznych odborných podujatiach, ktoré bude organizovať Vaše občianske združenie. Do týchto odborných podujatí je možné zaradiť aj vzdelávanie, ktoré ako aktivitu je možné finančne podporiť i z prostriedkov štrukturálnych fondov EÚ, konkrétnejšie napríklad v rámci operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia, kde úlohu riadiacej jednotky plní Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Súčasne však nemožno opomenúť ani to, že problematiku výchovy mladej generácie pre cestovný ruch má v náplni svojej činnosti na Slovensku 5 vysokých škôl resp. univerzít a približne 30 škôl na úrovni stredného stupňa vzdelávania. Navyiac akreditačná komisia vydáva

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

reakcie na Vyhlásenie účastníkov 1. informačného dňa VIPA – pokračovanie

akreditácie pre rôzne vzdelávacie inštitúcie na vzdelávanie aj v oblasti turizmu zamerané predovšetkým na tzv. ďalšie vzdelávanie. Je tu teda vytvorený pomerne široký priestor na podporu vzdelávania. Ak aj Vaše občianske združenie predloží projekt na podporu vzdelávacích aktivít alebo na akreditáciu, radi takúto žiadosť po splnení všetkých stanovených podmienok podporíme.

Propagáciu a prezentáciu Slovenska zabezpečuje ministerstvo hospodárstva prostredníctvom svojej príspevkovej organizácie – Slovenskej agentúry pre cestovný ruch (SACR). Na podporu týchto aktivít využíva SACR nielen prostriedky zo štátneho rozpočtu, ale aj štrukturálne fondy EÚ, konkrétne z operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. S cieľom efektívnejšieho budovania dobrého mena SR v zahraničí a zvýšenia jeho konkurencieschopnosti prostredníctvom koordinovaného využívania metód a prostriedkov prezentácie v zahraničí, vláda SR na svojom zasadnutí 4. marca 2009 uznesením číslo 177 schválila materiál „**Návrh jednotnej prezentácie SR v zahraničí**“. Jej súčasťou bol aj Štatút Rady vlády SR pre jednotnú prezentáciu SR v zahraničí. Z tohto štatútu vyplýva, že Rada je koordinačným, poradným a iniciatívnym orgánom vlády SR, jej členom je aj minister hospodárstva i generálna riaditeľka SACR. Týmto vytvárame predpoklad na ďalšie skvalitňovanie prezentácie Slovenska v zahraničí.

Produkt cestovného ruchu je výsledkom súčinnosti podnikateľských subjektov cestovného ruchu a samosprávnych orgánov, ktorý je ponúkaný na trhu. Jeho tvorba je finančne podporovaná predovšetkým v rámci podpory rozvojových aktivít cestovného ruchu zo štrukturálnych fondov EÚ. Konkrétne oblasť vidieckeho turizmu a agroturizmu je podporovaná prostriedkami Programu rozvoja vidieka, ktorý implementuje Ministerstvo pôdohospodárstva SR. Dostupnosť prostriedkov závisí od kvality predkladaných konkrétnych projektov. Podľa dostupných informácií ministerstvo pôdohospodárstva pripravuje podklady na vyhlásenie výzvy na predkladanie projektov, táto by mala byť zverejnená ešte v tomto roku. Odporúčam preto venovať tejto výzve aj z Vašej strany potrebnú pozornosť.

Napriek našej nemalej snahe i vynaloženému úsiliu sa nám na podporu domáceho turizmu nepodarilo zatiaľ presadiť zavedenie systému rekreačných poukážok. Dôvodom je odmietavý postoj predstaviteľov

obcí a miest – ZMOS-u, predpokladajúci nepriaznivý vplyv tohto systému na rozpočty obcí v dôsledku zníženia tvorby dane z príjmu fyzických osôb. Váš návrh v tejto oblasti preto považujem za podporu nášho zámeru, za čo sa Vám chcem poďakovať. V rokovaní chceme pokračovať hľadaním východísk prípadne aj s iným modelom riešenia.

Hygienické pravidlá na predaj vlastných potravinárskych produktov z gazdovských dvorov vychádzajú z tzv. Potravinového kódexu, ktorý je v kompetencii rezortov pôdohospodárstva a zdravotníctva. Podľa dostupných informácií tento rezort pripravuje príslušné legislatívne úpravy s predpokladom ich vydania v III. resp. IV. štvrťroku t. r.

Ustanovenia živnostenského zákona týkajúce sa ubytovania v súkromí sú relatívne stabilné, nezažnamenali zmeny už viac rokov. Predpokladám, že prípadné Vaše nejasnosti sa podarí odstrániť na spoločnom pracovnom rokovaní sekcie turizmu MH SR s Ministerstvom vnútra SR ako gestorským rezortom pre oblasť živnostenského podnikania. Poverím preto generálneho riaditeľa sekcie turizmu Ing. Kuliffaya, aby takéto pracovné rokovanie zvolal.

Záverom môjho listu Vám chcem poďakovať za predložené podnety. Verím, že spoločným úsilím sa nám podarí úspešne rozvíjať aj vidiecky turizmus a agroturizmus ako jednu z nosných foriem slovenského cestovného ruchu tak, ako je to uvedené v Novej stratégii rozvoja cestovného ruchu SR do roku 2013, prijatej vládou SR v roku 2007 uznesením číslo 417.

Lubomír Jahnátek
minister hospodárstva SR

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

reakcie na Vyhlásenie účastníkov 1. informačného dňa VIPA – pokračovanie

Bratislava 16. júla 2009



Vážená pani predsedníčka,
posielame Vám stanovisko Ministerstva zdravotníctva SR k vyhláseniu účastníkov Informačného dňa Vidieckeho parlamentu v Tisovci venovanému vidieckemu cestovnému ruchu na Slovensku.

Občianske združenie Vidiecky parlament svoje pripomienky a požiadavky adresovalo na Ministerstvo zdravotníctva SR v týchto oblastiach:

- 1. Trvale sa zaoberať agendou vidieckeho turizmu na príslušnej sekcii.**
- 2. Zjednodušiť hygienické pravidlá pre predaj vlastných potravinárskych produktov z dvora.**

1. Odbor ministerstva zdravotníctva Inšpektorát kúpeľov a žriediel v súčasnosti eviduje 31 prevádzkovateľov prírodných liečebných kúpeľov a kúpeľných liečební v lokalitách: Bardejov, Bojnice, Brusno, Číž, Dudince, Kováčová, Lúčky, Nimnica, Piešťany, Rajecské Teplice, Smrdáky, Trenčianske Teplice, Turčianske Teplice, Vyšné Ružbachy, Lučivná, Liptovský Ján, Štós a Vysoké Tatry. Tí využívajú na poskytovanie zdravotnej starostlivosti prírodné liečivé vody a klimatické podmienky vhodné na liečenie uznané Ministerstvom zdravotníctva SR (MZ SR) podľa príslušných predpisov. Rôznorodosť prírodných liečivých vôd a klimatických miest predstavujú potenciál pre rozvoj cestovného ruchu i na slovenskom vidieku. V tejto súvislosti pripomínáme, že v súčasnosti sú takmer všetky prírodné liečebné kúpele a kúpeľné liečebne vo vlastníctve súkromných spoločností, s výnimkou dvoch štátnych zariadení v rezorte MZ SR. Zdôrazňujeme, že rezort nie je kompetentný usmerňovať podnikateľské zámery a aktivity súkromných spoločností prevádzkujúcich prírodné liečebné kúpele a kúpeľné liečebne a preto sa nemôže agendou vidieckeho turizmu trvale zaoberať.

V súvislosti s vidieckym turizmom upozorňujeme, že právnické a fyzické osoby, ktoré neprevádzkujú prírodné liečebné kúpele alebo kúpeľné liečebne, ale prevádzkujú zariadenia s využívaním termálnych a minerálnych vôd (napr. termálne kúpaliská), nesmú podľa § 52 zákona č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, tieto vody označovať ako liečivé a zariadenia ako liečebné. Ako také ich nesmú ani propagovať, ak ich MZ SR podľa zákona č. 538/2005 Z. z. neuznalo za prírodné liečivé zdroje a nevydalo povolenie na prevádzkovanie prírodných liečebných kúpeľov alebo kúpeľnej liečebne.

2. K požiadavke Vidieckeho parlamentu - zjednodušiť hygienické pravidlá pre predaj vlastných potravinárskych produktov z dvora sa vyjadril hlavný hygienik SR doc. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH nasledovne:

Slovenská republika v nadväznosti na čl. 1, ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. 4. 2004 o hygiene potravín, už 15. 1. 2008 prijala požiadavky na priame dodávanie malých množstiev prvotných produktov ich výrobcom konečnému spotrebiteľovi alebo miestnym maloobchodným prevádzkarniam, ktoré priamo zásobujú konečného spotrebiteľa. (Upravené výnosom Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva zdravotníctva SR z 12. 4. 2006 č. 28167/2007-OL, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu SR upravujúca všeobecné požiadavky na konštrukciu, usporiadanie a vybavenie potravinárskych prevádzkarní a niektoré osobitné požiadavky na výrobu a predaj tradičných potravín na priame dodávanie malého množstva potravín.) Výnos prijala v súlade s právne záväzným aktom Európskych spoločenstiev a osobitnými predpismi o poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a technických predpisov a notifikovala ho pod číslom 2006/0358/SK. Týmto výnosom sa však riešia len potraviny rastlinného pôvodu.

Hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, alebo miestnym maloobchodným prevádzkarniam, ktoré priamo zásobujú konečných spotrebiteľov, určuje pripravený návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a zajacovitých zvierat prvovýrobcami a malého množstva zveriny z voľne žijúcej zveri užívateľmi poľovného revíru. Jeho predkladateľom je Ministerstvo pôdohospodárstva SR, je teda v jeho pôsobnosti, ako aj orgánov štátnej veterinárnej a potravinovej správy.

MZ SR a Úrad verejného zdravotníctva v rámci medzirezortného pripomienkového konania, ktoré bolo ukončené 10. 12. 2008 nemali k návrhu nariadenia pripomienky, pretože je v súlade s požiadavkami nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. 4. 2004 o hygiene potravín a nariadenia (ES) č. 853/2004 z 29. 4. 2009, ktorým sa ustanovujú hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu.

Zuzana Čižmáriková
Ministerstvo zdravotníctva SR

ZÁZNAM Z ROKOVANIA NA MINISTERSTVE HOSPODÁRSTVA SR, SEKCIÍ TURIZMU, K RIEŠENIU PROBLEMATIKY VIDIECKEHO TURIZMU A AGROTURIZMU

Obsah rokovania:

1. V úvode GR sekcie turizmu privítal prítomných a informoval o cieľoch porady, nepriaznivých vplyvoch celosvetovej finančnej krízy na oblasť turizmu, upozornil na špecifické problémy vidieckeho turizmu a požiadal zástupcu Ministerstva vnútra SR o informáciu o pripravovanej novelizácii zákona o živnostenskom podnikaní.
2. p. Behanovská, predsedníčka občianskeho združenia Vidiecky parlament na Slovensku poskytla základné informácie o združení, cieľoch a úlohách a o vyhlásení účastníkov Informačného dňa Vidieckeho parlamentu, konaného 22.5.2009 v Tisovci. Vyzdvihla aktivitu spoluprácu GR sekcie turizmu s Vidieckym parlamentom.
3. p. Milecová, predsedníčka VSP Muránska Planina, informovala o problematike ochrany životného prostredia v pôsobnosti VSP a požiadala o dopracovanie návrhu zákona o turizme o uvedenú oblasť.
4. GR sekcie turizmu informoval prítomných o stave prípravy návrhu zákona o turizme.
5. p. Hudec, prezident SZVTaA, informoval o problematike ubytovania v súkromí s kapacitou do 10 lôžok, uviedol príklady riešenia uvedenej oblasti v Rakúsku a Belgicku, upozornil na potrebu vytvárania združení v oblasti vidieckeho turizmu a vytvorenia systému výchovy pracovníkov pre oblasť vidieckeho turizmu.
6. p. Patúš, predseda SŠZRCR, navrhol spracovať analýzu súčasného stavu vidieckeho turizmu, definovať prekážky rozvoja a navrhnúť východiská a legislatívne riešenia. Upozornil na špecifický problém predaja vlastných výrobkov z gazdovského dvora.
7. p. Ďurčenka, SOD, upozornil na skutočnosť, že program obnovy dediny sa realizuje veľmi pomaly. Požiadal o zapracovanie problematiky zakladania združení v cestovnom ruchu do návrhu zákona o turizme.
8. GR sekcie turizmu informoval prítomných, že iniciatívny návrh Ministerstva hospodárstva SR prijať zákon o združeniach v cestovnom ruchu bol v r. 2007 zastavený ZMOS-om. Návrh je prístupný na internetovej stránke Ministerstva hospodárstva SR ako metodický materiál pre zakladanie združení v turizme.
9. p. Jamnický, MP SR, podporil návrh p. Patúša, navrhol preveriť možnosti financovania, konštatoval, že systém vzdelávania je možné financovať formou grantov.
10. GR sekcie turizmu odporučil MP SR v rámci vládneho nariadenia, ktoré má platiť od 15. 9. 2009, zväziť možnosť poskytovania finančného príspevku podnikateľom v oblasti vidieckeho turizmu, obdobne ako je poskytovaný pri vytváraní pracovných miest v rastlinnej a živočíšnej výrobe. (6 640 €).
11. p. Sárinec, vedúci odd. RICR BB samosprávneho kraja, informoval o potenciálnych možnostiach rozvoja vidieckeho turizmu v Banskobystrickom kraji, upozornil na neprehľadnosť zákonov, neprekonateľných pri podnikaní pre vidiecke obyvateľstvo, navrhol prijať zákon o ubytovaní v súkromí do 10 lôžok, ktorý by jednoducho a zrozumiteľne definoval podmienky podnikania, obmedzil by zasahovanie štátnych orgánov, umožnil vstup do objektu pre účely daňovej kontroly. Požiadal, aby sa v novele zákona o živnostenskom podnikaní definovalo, aká činnosť nie je považovaná za podnikanie na vidieku. Taktiež požiadal o úpravu vyhlášok č. 2771/1998, 532/2002 a 533/2007 pre účely

1. informačný deň Vidieckeho parlamentu

zjednodušenia podmienok podnikania v oblasti vidieckeho turizmu.

12. p. Agárdi, člen predstavenstva SZAaRF, poukázal na problematiku v oblasti agropodnikania a vidieckeho turizmu. Informoval, že v Rakúsku a Maďarsku je prijatý zákon o ubytovaní v súkromí do 10 lôžok. Podporil návrh na vytvorenie systému vzdelávania pre oblasť vidieckeho turizmu. Poukázal na problematiku spolupráce obecných úradov s podnikateľmi. Informoval o spoločnom slovensko-maďarskom projekte Magna Via.
13. p. Mikušáková, predsedníčka ZCR Turiec, poukázala na stagnáciu rozvoja ubytovania v súkromí, na potrebu skvalitňovania služieb, potrebu propagácie vidieckeho turizmu na Slovensku a v zahraničí, tvorbu klastrov (Liptov, Turiec, Orava). Upozornila na problém nelegálneho ubytovávania turistov, čomu napomáha súčasný stav legislatívnych obmedzení pre legálne podnikanie v danej oblasti a na problematiku dane z ubytovania.
14. p. Hudák, člen OZVP SR, zdôraznil význam marketingu v oblasti cestovného ruchu a odporučil uložiť povinnosť výkonu marketingu zo zákona.
15. p. Kopál, MV SR, uviedol, že zákon o živnostenskom podnikaní nie je prekážkou pre rozvoj vidieckeho turizmu, predovšetkým chráni spotrebiteľa, menej už podporuje podnikateľa. Problémom je nedostatočná informovanosť o možnostiach jeho uplatňovania. Stručne informoval o základných formách živnostenského podnikania. Zdôraznil, že registrovanie živnosti Živnostenskou komorou výrazne odbúrало administratívne prekážky a finančnú záťažnosť. Poukázal na to, že nie živnostenský zákon je brzdou rozvoja živnostenského podnikania, ale skôr odvodové povinnosti stanovené pre živnostníkov. Informoval o príprave novelizácie živnostenského zákona, o novom inštitúte – pozastavenie živnosti a o príprave návrhu zákona o službách na vnútornom trhu. Prevádzkovanie živnosti nestanovuje tento zákon, na to slúžia osobitné nadväzujúce predpisy. Ak niekto popri ubytovaní pri kapacite do 10 lôžok poskytuje aj stravu, na to nepotrebuje živnosť. Toto ľudia

nevedia, treba im to vysvetľovať. EÚ definovala status mikropodnikateľa na vidieku, aj u nás to treba urobiť.

16. p. Ludvigová, MPô SR, informovala, že MPô SR pripravuje legislatívne riešenie problematiky predaja vlastných výrobkov zo dvora.

Závery:

1. Účastníci rokovania spracujú stručné námety na legislatívne úpravy zákonov a vyhlášok, brániacich efektívnemu rozvoju vidieckeho turizmu a s priloženým krátkym zdôvodnením zašlú elektronicky na sekciu turizmu Ministerstva hospodárstva SR.
Zodpovední: účastníci rokovania
Termín: do 31. augusta 2009
2. Sekcia turizmu Ministerstva hospodárstva SR spracuje predložené návrhy a požiada príslušné ministerstvá o predloženie stanovísk a možnosti realizácie návrhov. (MP SR, MV SR, MF SR, MVR SR, MŽP SR)
Zodpovedný: GR sekcie turizmu MH SR
Termín: do 15. septembra 2009
3. Generálny riaditeľ sekcie turizmu Ministerstva hospodárstva SR po doručení stanovísk príslušných ministerstiev zvolá poradu za účasti prítomných zástupcov.
Zodpovedný: GR sekcie turizmu MH SR
Termín: po 15. septembri 2009

Schválil:

Ing. Gabriel Kuliffay

generálny riaditeľ sekcie turizmu MH SR

V Bratislave 14. júla 2009

VIDIECKA TURISTIKA NA SLOVENSKU – PROBLEMATIKA, KTORÁ NÁM (VIPA SK) NIE JE ĽAHOSTAJNÁ

Výstupom 1. Informačného dňa vidieckeho parlamentu bolo Vyhlásenie účastníkov k problematike vidieckej turistiky na Slovensku. Toto vyhlásenie bolo zaslané všetkým rezortom a inštitúciám, ktorých sa táto problematika týka. Reakcie na toto vyhlásenie sme dostali a len sa potvrdilo, že je potrebné sa tejto problematike dôsledne venovať, nakoľko je veľa problémov a prekážok, ktoré je potrebné odstrániť, aby sme vniesli do podnikania na vidieku v oblasti poskytovania služieb vo vidieckej turistike poriadok a hlavne jasný jednoznačný výklad existujúcich legislatívnych noriem, prípadne, ak to prax vyžaduje, aby sme iniciovali ich zmeny.

Veľmi vysoko oceňujeme záujem o túto problematiku zo strany MH SR, konkrétne generálneho riaditeľa Sekcie turizmu Ing. Gabriela Kuliffaya. Na základe jeho osobnej účasti na 1. Infodni v Tisovci, zvolal pracovné rokovanie k riešeniu problematiky vidieckeho turizmu a agroturizmu, ktoré sa konalo dňa 14. júla 2009 na MH SR v Bratislave. Na rokovaní boli pozvaní zástupcovia kľúčových partnerov – MH SR, MP SR, MV SR, VIPA na Slovensku, Združenie vidieckej turistiky a agroturistiky, Spolok pre obnovu dediny, VSP Muránska Planina, VÚC, Slovenský zväz agroturizmu a rodinných fariem, ZCR Veľká Fatra, Slovensko-švajčiarske združenie CR. Na pracovnom rokovaní prediskutovali túto problematiku, vyjadrili svoj názor a všetci prejavili záujem o riešenie. Dohodli sa, že na základe pripomienok každého zúčastneného bude nasledovať spracovanie návrhov na Sekcii turizmu a tá požiada príslušné ministerstvá o stanoviská. S tými bude oboznámená pracovná skupina na stretnutí do 15.9.2009.

VIPA SR Výbor pre Vidiecky cestovný ruch zvolal rokovanie k spracovaniu návrhov na riešenie problematiky, ktoré predloží Sekcii turizmu v termíne do 31.8.2009. Rokovanie sa konalo v Sv. Antone, v Penzióne Starý hostinec dňa 7.8.2009. Zúčastnili sa ho M. Behanovská, D. Barányaiová, J. Húska a S. Harcegová, J. Mikušáková

Rokovanie prebiehalo v pracovnom duchu, je viacej oblastí, ktoré účastníci považujú za dôležité riešiť, ale je potrebné postupovať citlivo aj vzhľadom k súčasnej ekonomickej situácii (vzhľadom ku kríze nielen CR, ale hospodárstva v celej Európe) **a snažiť sa odstraňovať najväčšie prekážky, ktoré bránia rozvoju vidieckej turistiky na Slovensku.**

1. Vidiecky turizmus je nutné zastrešiť jednou organizáciou, ktorá bude presadzovať záujmy podnikateľov a obyvateľov poskytujúcich služby na vidieku – Výbor pre vidiecky cestovný ruch pri VIPA na Slovensku má kapacitu na to, aby túto úlohu riešila.
2. V spolupráci s MP SR a MV SR – odbor živnostenského podnikania -navrhujeme pripraviť cyklus osvetovo vzdelávacích stretnutí o podnikaní resp. nepodnikaní a poskytovaní služieb na vidieku. Vykoná sa tým mapovanie v územiach na Slovensku ako to v skutočnosti s vidieckym cestovným ruchom je a zároveň sa ľuďom vysvetlí kedy a za akých podmienok je možné podnikáť a robiť to tak, aby to bolo transparentné, nie protizákonné. Zvýšiť informovanosť na vidieku!
3. Navrhujeme, aby bol zavedený systém povinnej registrácie na úrade miestnej samosprávy pre všetkých, ktorí poskytujú ubytovanie na súkromí bez ohľadu či majú živnostenské oprávnenie alebo nie. Bude to mať následne význam pre štatistické údaje a vnesie sa poriadok do systému vyrubovania miestnej dane z ubytovania.
4. Žiadame jednotnú definíciu pojmov vidiecka turistika a agroturistika
5. V súvislosti s miestnou daňou je nutné tento systém harmonizovať tak, aby neboli rozdiely vo výške dane podľa lokality, zjednotiť výšku dane, alebo stanoviť výšku dane podľa oblastí atraktivity (regionalizácia)
6. Zaviesť systém kontroly na miestnu daň
7. Určiť subjekt, ktorý by poskytoval základné poradenstvo pre vidiecky cestovný ruch
8. Zaviesť povinnosť vzdelávania pre každého, kto služby poskytuje (tzv. minimum poskytovateľa služieb vo vidieckej turistike)
9. Urýchlene schváliť zákon o turizme s pripomienkou, či je nutné vytvárať regionálne (krajské) štruktúry, z hľadiska potreby financovania. (Pozn. už existujúce odbory VÚC a regionálne pracoviská SACR riešia problematiku marketingu)

Vo Sv. Antone, 7. 8. 2009
Zapísala: Ing. Janka Mikušáková

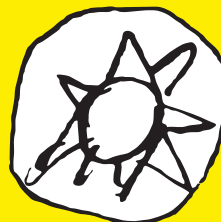
Prihláška do súťaže Vidiecka žena- líderka roka 2009

Údaje o žene, ktorú nominujem do súťaže	
Meno a priezvisko:	
Adresa:	Telefón / e-mail:
Kategória nominácie: žena – aktivistka žena – politička žena – podnikateľka – pôsobiaca na vidieku žena – remeselníčka – tradičné slovenské ľudové remeslo	
Vek:	Počet detí:
Povolanie:	Záľuby:
Prečo ju navrhujem (uvedte KONKRÉTNE aktivity, v čom a ako sa angažuje, čím sa zaoberá, aké úspechy dosiahla). Vyberte len tie najpodstatnejšie, ktoré sú z Vášho pohľadu jedinečné, výnimočné a odôvodnite (napríklad: dosah na miestnu komunitu..... v rozsahu max. jednej strany)	

Údaje o osobe, ktorá zasiela prihlášku	
Meno a priezvisko:	
Adresa:	Telefón / e-mail:
Vzťah k osobe, ktorú nominujem do súťaže (rodina, sestra, kolega...):	

Ako poznáte líderku?

- chce byť užitočná nielen svojej rodine, ale aj svojim spoluobčanom
- svoj nepokoj mení na veci prospešné okoliu
- aktivizuje ľudí okolo seba a spolu robia verejnoprospešné aktivity
- je magnetom – majákom – ťahúňom pre ďalšie nespokojné povahy
- prináša nové veci – postupy – myšlienky
- s jej pomocou sa život komunity (obce, sídliska, regiónu...) mení k lepšiemu
- jej aktivita posúva komunitu dopredu
- propaguje slovenské ľudové remeslo



**VIDIECKY PARLAMENT
NA SLOVENSKU**

Kontakt:

Kapitulská 13
974 01 Banská Bystrica
tel.: 048/415 20 22
e-mail: vipa@vipa.sk
www.vipa.sk



Vydavateľ: OZ VIPA SK

Vychádza pre vnútornú potrebu organizácie

Náklad: 1500 ks

Uzavierka nasledujúceho čísla: 15. 9. 2009

Redakcia: Ing. Ladislav Hudák

Grafická úprava: Ing. arch. Pavol Borodovčák

Tlačiareň: Róbert Jurových – NIKARA, Krupina

Neprešlo jazykovou úpravou.

bodka na záver

„Příčinou krize je morální bída. Přelom hospodářské krize? Nevěřím v žádné přelomy samy od sebe.

To, čemu jsme si zvykli říkat hospodářská krize, je jiné jméno pro mravní bídu. Mravní bída je příčina, hospodářský úpadek je následek. V naší zemi je mnoho lidí, kteří se domnívají, že hospodářský úpadek lze sanovat penězi. Hrozím se důsledku tohoto omylu. V postavení, v němž se nacházíme, nepotřebujeme žádných geniálních obrátů a kombinací.

Potřebujeme mravní stanoviska k lidem, k práci a veřejnému majetku. Nepodporovat bankrotáře, nedělat dluhy, nevyhazovat hodnoty za nic, nevydírát pracující, dělat to, co nás pozvedlo z poválečné bídy, pracovat a šetřit a učit práci a šetření výnosnější, žádoucnější a čestnější než lenošení a mrhání. Máte pravdu, je třeba překonat krizi důvěry. Technickými zásahy, finančními a úvěrovými ji však překonat nelze, důvěra je věc osobní a důvěru lze obnovit jen mravním hlediskem a osobním příkladem.”

Výrok Tomáše Baťu z roku 1932